YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu neljäs jaosto)

7 päivänä heinäkuuta 1999 *

Asiassa T-89/96,

British Steel plc, Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Lontoo, edustajinaan solicitorit William Sibree ja Philip Raven, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Elvinger, Hoss ja Prussen, 15 Côte d'Eich,

kantajana,

jota tukee

Hoogovens Staal BV, Alankomaiden oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka IJmuiden (Alankomaat), edustajanaan asianajaja E. H. Pijnacker Hordijk, Amsterdam, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Luc Frieden, 62 avenue Guillaume,

väliintulijana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Nicholas Khan ja Paul Nemitz, prosessiosoite Luxemburgissa c/o

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukevat

Irish Ispat Ltd, Irlannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Haulbowline, Cobh (Irlanti), edustajanaan solicitor Richard Martin, jota avustavat Jeremiah Healy, SC, ja David Barniville, BL, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Zeyen, Beghin ja Feider, 56—58 rue Charles Martel,

ja

Irlanti, asiamiehenään Chief State Solicitor Michael A. Buckley, jota avustaa Alex Schuster, BL, prosessiosoite Luxemburgissa Irlannin suurlähetystö, 28 route d'Arlon,

väliintulijoina,

jossa kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan tuesta, jonka Irlanti aikoo myöntää Irish Steel -teräsyhtiölle, 7 päivänä helmikuuta 1996 tehdyn komission päätöksen 96/315/EHTY (EYVL L 121, s. 16),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. M. Moura Ramos sekä tuomarit R. García-Valdecasas, V. Tiili, P. Lindh ja P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Mair,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.11.1998 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksessa (jäljempänä perustamissopimus) kielletään lähtökohtaisesti valtiontukien myöntäminen terästeollisuusyrityksille. Perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa todetaan hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomiksi "valtioiden muodossa tai toisessa myöntämä tuki tai avustukset taikka määräämät erityismaksut".

2 Perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa todetaan seuraavaa:

"Kaikissa niissä tapauksissa, joista ei määrätä tässä sopimuksessa ja joissa komission päätös tai suositus osoittautuu tarpeelliseksi 2, 3 ja 4 artiklassa määrättyjen yhteisön tavoitteiden saavuttamiseksi hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden toiminnassa 5 artiklan mukaisesti, päätös voidaan tehdä tai suositus antaa, sen jälkeen kun neuvoston yksimielinen puoltava lausunto on saatu ja neuvoa-antavaa komiteaa kuultu.

Mahdollisesti sovellettavat seuraamukset määrätään samassa päätöksessä tai suosituksessa samaa menettelyä noudattaen."

3 Voidakseen vastata terästeollisuusalan rakenneuudistuksen edellyttämiin vaatimuksiin komissio nojautui perustamissopimuksen 95 artiklan edellä mainittuihin määräyksiin ottaessaan käyttöön 1980-luvun alusta lähtien yhteisön tukijärjestelmän, jonka nojalla voitiin hyväksyä valtiontuen myöntäminen terästeollisuudelle tietyissä tyhjentävästi luetelluissa tapauksissa. Tätä järjestelmää on muutettu useita kertoja terästeollisuuden suhdannevaikeuksiin vastaamiseksi. Esimerkiksi nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kysymyksessä olevana ajanjaksona voimassa ollut terästeollisuuden valtiontukea koskeva yhteisön säännöstö on jo viides, ja se on vahvistettu terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevista yhteisön säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1991 tehdyllä komission päätöksellä N:o 3855/91/EHTY (EYVL L 362, s. 57, jäljempänä tukisäännöstö tai viides säännöstö). Viides säännöstö oli voimassa 31.12.1996 asti. Se korvattiin 1.1.1997 lukien yhteisön säännöistä valtion tuesta terästeollisuudelle 18 päivänä joulukuuta 1996 tehdyllä komission päätöksellä N:o 2496/96/EHTY (EYVL L 338, s. 42), joka on kuudes terästukisäännöstö. Viidennen säännöstön perustelukappaleista ilmenee, että siinä kuten aikaisemmissakin säännöstöissä vahvistettiin yhteisön järjestelmä, joka on tarkoitettu kattamaan jäsenvaltioiden missä tahansa muodossa myöntämät erityiset tai muut tuet. Tässä säännöstössä ei hyväksytä toimintatukia eikä rakennemuutostukia sulkemistukia lukuun otta-

matta (asia T-243/94, British Steel v. komissio, tuomio 24.10.1997, Kok. 1997, s. II-1887, 3 kohta, jäljempänä asia British Steel).

4 Tukisäännöstön ohella, joka oli yleispäätös, komissio sovelsi useita kertoja perustamissopimuksen 95 artiklaa tehdessään yksittäispäätöksiä, joilla hyväksyttiin erityistukien myöntäminen poikkeuksellisesti. Siten komissio teki 12.4.1994 kuusi yksittäispäätöstä, joilla hyväksyttiin Saksan suunnitteleman valtiontuen myöntäminen EKO Stahl AG, Eisenhüttenstadt -nimiselle terästeollisuusyritykselle (päätös 94/256/EHTY, EYVL L 112, s. 45), Portugalin suunnitteleman valtiontuen myöntäminen Siderurgia Nacional -nimiselle terästeollisuusyritykselle (päätös 94/257/EHTY, EYVL L 112, s. 52), Espanjan suunnitteleman valtiontuen myöntäminen Corporación de la Siderurgia Integral -nimiselle (CSI) julkiselle terästeollisuusyritykselle (päätös 94/258/EHTY, EYVL L 112, s. 58), Italian suunnitteleman valtiontuen myöntäminen julkisen alan terästeollisuusyrityksille (Ilva-terästeollisuuskonserni) (päätös 94/259/EHTY, EYVL L 112, s. 64), Saksan suunnitteleman tuen myöntäminen Sächsische Edelstahlwerke GmbH, Freital/Sachsen -nimiselle terästeollisuusyritykselle (päätös 94/260/EHTY, EYVL L 112, s. 71) ja Espanjan suunnitteleman tuen myöntäminen Sidenor-nimiselle erikoisterästä tuottavalla yritykselle (päätös 94/261/EHTY, EYVL L 112, s. 77). Näistä päätöksistä nostettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kolme kumoamiskannetta, joiden johdosta 24.10.1997 annettiin tuomiot asiassa T-239/94, EISA v. komissio (Kok. 1997, s. II-1839, jäljempänä asia EISA), asiassa British Steel sekä asiassa T-244/94, Wirtschaftsvereinigung Stahl ym. v. komissio (Kok. 1997, s. II-1963, jäljempänä asia Wirtschaftsvereinigung).

Riita-asian perustana olevat tosiseikat

5 Irish Steel Ltd (jäljempänä Irish Steel) on valtion kokonaan omistama yhtiö, jolla on Irlannin ainoa terästä tuottava ja jalostava tehdas. Se sijaitsee Haulbowlinessa, Cobhissa, Corkin kreivikunnassa. Irish Steelin vuotuinen sulateräksen tuotantokapasiteetti on 500 000 tonnia ja kuumavalssattujen tuotteiden (profiilit) valmistuskapasiteetti 343 000 tonnia. Viitenä markkinointivuonna

1990—1995 sen kuumavalssattujen tuotteiden toteutunut tuotanto oli aikajärjestyksessä 278 000, 248 000, 272 000, 276 000 ja 258 000 tonnia, joten tuotannon taso oli huomattavasti tuotantokapasiteetin alapuolella.

6 Ajanjaksona 1980—1985 Irish Steel sai Irlannin hallitukselta 183 miljoonan Irlannin punnan (IEP) suuruiset valtion tuet komission myönnettyä tähän luvan. Sen jälkeen yrityksellä oli jatkuvien taloudellisten vaikeuksien kausi, joka johti markkinointivuoden 1994—1995 lopussa yli 138 miljoonan IEP:n kokonaistappioihin.

7 Vuonna 1993 Irlannin hallitus takasi kaksi (10 ja 2 miljoonan IEP:n) lainaa, jotka oli myönnetty markkinakorkoa alhaisemmalla efektiivisellä korolla. Näitä lainoja pidettiin välttämättöminä, jotta yritys voisi jatkaa toimintaansa. Näitä tukia ei tuolloin ilmoitettu komissiolle.

8 Irish Steelin taloudellisen tilanteen heikentymisen vuoksi Irlannin hallitus päätti saattaa 1.3.1995 päivätyllä kirjeellä komission tiedoksi suunnitelman tämän yrityksen rakenneuudistuksesta ja siihen liittyvät valtiontuet. Suunnitelmaan kuului omaan pääomaan maksettava 40 miljoonan IEP:n tuki sekä edellisessä kohdassa mainitun 10 miljoonan IEP:n lainan valtiontakaus (suunnitelmaa kutsutaan jäljempänä ensimmäiseksi rakenneuudistussuunnitelmaksi). Irlannin viranomaiset aloittivat samanaikaisesti neuvottelut Irish Steelin yksityistämiseksi.

9 Komissio kehotti 4.4.1995 tukisäännöstön 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti jäsenvaltioille ja muille asianomaisille osapuolille tuesta, jonka Irlanti aikoi myöntää Irish Steelille, osoittamassaan tiedonannossa 95/C 284/04 (EYVL C 284, s. 5, jäljempänä tiedonanto 95/C) asianomaisia esittämään huomautuksensa ilmoitettujen toimenpiteiden soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Ensim-

mäinen ilmoitus, joka oli päivätty 1.3.1995, peruutettiin kuitenkin 7.9.1995 päivätyllä kirjeellä, ja Irlannin viranomaiset jättivät komissiolle tarkistetun ilmoituksen. Siihen sisältyi uusi suunnitelma valtiontuista, jotka oli tarkoitettu vastaehdoksi sille, että Irish Steel myytiin yksityiselle yhtiölle Ispat International (sijoittautunut Indonesiaan, intialaisten pääomapiirien määräysvallassa, toimii useissa maissa) tarjouskilpailun tulosten perusteella. Jälkimmäistä suunnitelmaa ei ilmoitettu niille kolmansille, joiden etua asia koski.

10 Komission arvioiden mukaan Irish Steelin myyntiin kytkeytyvät ehdotetut valtiontuet olivat yhteensä 38,298 miljoonaa IEP. Ne jakautuivat seuraavasti:

— enintään 17 miljoonaa IEP korottoman valtion lainan perimättä jättämisen johdosta,

— enintään 2,831 miljoonan IEP:n varainsiirto yrityksen taseen alijäämän korjaamiseen,

— enintään 2,36 miljoonan IEP:n varainsiirto erityisiin ympäristönparannuksiin,

— enintään 4,617 miljoonan IEP:n varainsiirto velkojen hoitokustannuksiin,

— enintään 0,628 miljoonan IEP:n varainsiirto eläkerahaston vajeen kattamiseen,

— enintään 7,2 miljoonan IEP:n varainsiirto rakenneuudistussuunnitelmaan neuvoston suostumuksen edellytyksenä tehtyjen muutosten huomioon ottamiseksi,

— enintään 2,445 miljoonan IEP:n korvaus mahdollisten jäännösverojen ja muiden aiemman toiminnan aiheuttamien kustannusten ja rahoituskulujen kattamiseksi ja

— enintään 1,217 miljoonan IEP:n summa, joka vastaa kahden valtion takaaman, yhteensä 12 miljoonan IEP:n lainan takauksiin sisältyvää tukiosaa (takaukset sisältyivät terästukisääntöjen 6 artiklan 4 kohdan nojalla aloitettuun menettelyyn, ja myyntisopimuksella sijoittaja ottaa ne nyt vastuulleen ja antaa Irlannin hallitukselle vastatakauksen).

11 Toisen rakenneuudistussuunnitelman mukaan Ispat International osti kaikki Irish Steelin osakkeet yhdellä Irlannin punnalla ja otti vastuulleen kaikki sen velat ja velvoitteet lukuun ottamatta jäljellä olevaa 17 miljoonan IEP:n korotonta valtion lainaa, joka jätettiin perimättä. Lisäksi Ispat sitoutui korottamaan välittömästi yhtiön pääomaa 5 miljoonalla IEP:lla ja investoimaan viiden vuoden kuluessa yhteensä 25 miljoonaa IEP.

12 Komissio saattoi tämän toisen suunnitelman neuvoston tietoon 11.10.1995 päivätyllä kirjeellä (jäljempänä 11.10.1995 päivätty tiedonanto), ja neuvosto hyväksyi sen 22.12.1995. Tuesta, jonka Irlanti aikoo myöntää Irish Steel -teräsyhtiölle, 7 päivänä helmikuuta 1996 tehdyssä komission päätöksessä 96/315/

EHTY, joka julkaistiin 21.5.1996 (EYVL L 121, s. 16, jäljempänä riidanalainen päätös), hyväksyttiin suunniteltujen valtiontukien myöntäminen.

13 Komissio asetti myöntämänsä luvan ehdoksi, että riidanalaisen päätöksen V—VII perustelukappaleessa esitettyjä ja sen 2—5 artiklassa lausuttuja edellytyksiä noudatetaan. Riidanalaisen päätöksen V perustelukappaleessa edellytetään erityisesti, "että [yrityksen] sulan teräksen ja viimeisteltyjen kuumavalssaustuotteiden tuotantokyky ei kasva nykyisestään muutoin kuin tuottavuuden kasvun verran ainakaan viiden vuoden kuluessa suunnitelman mukaisen tuen viimeisestä maksupäivästä".

14 Toisin kuin päätöksissä 94/256/EHTY, 94/257/EHTY, 94/258/EHTY, 94/259/EHTY, 94/260/EHTY ja 94/261/EHTY, riidanalaisessa päätöksessä ei kuitenkaan vaadita tuotantokapasiteetin vähentämistä, koska se "ei ole teknisesti mahdollista — — sulkematta tehdasta, koska Irish Steelillä on vain yksi kuumavalssaamo" (V perustelukappale). Päätöksessä asetettiin Irish Steelille kuitenkin lisäehdot, joiden mukaan se ei saa

— laajentaa tuotevalikoimaansa tukien maksamista seuraavien viiden vuoden aikana yli sen, minkä se oli ilmoittanut komissiolle marraskuussa 1995,

— tuottaa suurempia palkkeja kuin sen valikoimassa tuolloin oli,

— ylittää kutakin tilivuotta kohden 30.6.2000 asti vahvistettuja kuumavalssattujen valmiiden tuotteiden ja puolivalmiiden tuotteiden (billettien) tuotantomääriä eikä

— ylittää Euroopassa (yhteisö, Sveitsi ja Norja) samaksi ajaksi vahvistettuja valmiiden tuotteiden myyntilukuja.

15 Irish Steelin toiminimi muutettiin 18.6.1996 päivätyllä asiakirjalla toiminimeksi Irish Ispat Ltd (jäljempänä Ispat).

Oikeudenkäynti

16 British Steel plc (jäljempänä British Steel) on yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 11.6.1996 toimittamassaan kannekirjelmässä vaatinut perustamissopimuksen 33 artiklan nojalla riidanalaisen päätöksen kumoamista.

17 Sen ohella Wirtschaftsvereinigung Stahl on 10.7.1996 nostanut samasta päätöksestä toisen kanteen. Se on kirjattu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa numerolla T-106/96.

18 Nyt käsiteltävässä asiassa Ispat toimitti 5.11.1996 ja Irlanti 6.11.1996 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen pyynnön saada osallistua oikeudenkäyntiin väliintulijana tukeakseen vastaajan vaatimuksia. Hoogovens Staal BV -niminen yhtiö (jäljempänä Hoogovens) puolestaan toimitti 8.11.1996 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen pyynnön saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen kantajan vaatimuksia. Kantaja toimitti 5.12.1996 huomautuksensa väliintulohakemusten johdosta.

19 British Steel toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 21.11. ja 28.11.1996 pyynnön siitä, että kanteen eräät osat, vastinekirjelmä (siltä osin kuin

siinä toistetaan kanteeseen sisältyviä seikkoja) ja kantajan vastaus käsiteltäisiin luottamuksellisina.

20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu ensimmäinen jaosto) hyväksyi 29.5.1997 antamallaan määräyksellä väliintulohakemukset vastaajan ja kantajan vaatimusten tukemiseksi sekä hyväksyi osittain pyynnöt luottamuksellisesta käsittelystä.

21 Sen lisäksi Ispat pyysi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelta kahdesti, kirjaamoon 26.8.1997 toimittamassaan kirjeessä sekä väliintulokirjelmässään, että sen annettaisiin tutustua eräisiin asiaan British Steel liittyviin oikeudenkäyntiasiakirjoihin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän pyynnön ja ilmoitti tästä päätöksestä 19.9.1997 ja 22.10.1997 päivätyillä kirjeillä.

22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu neljäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja kehotti asianosaisia vastaamaan kirjallisesti eräisiin kysymyksiin. Asianosaisten lausumat ja niiden vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suullisiin kysymyksiin on kuultu 25.11.1998 pidetyssä suullisessa käsittelyssä.

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

23 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen,

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut, kantajan kulut niihin mukaan luettuina ja

— jättää väliintulijoille väliintulosta aiheutuneet kulut niiden vahingoksi.

24 Asiassa väliintulijana esiintyvä Hoogovens vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen kokonaan ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

25 Komissio, jota Irlanti tukee, vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

26 Asiassa väliintulijana esiintyvä Ispat vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, Ispatille sen väliintulosta aiheutuneet kulut mukaan luettuina.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten ja muiden osapuolten väitteet ja niiden perustelut

27 Komission mielestä kanne on nostettu liian myöhään, koska kantaja ei ole noudattanut perustamissopimuksen 33 artiklan kolmannessa kohdassa määrättyä yhden kuukauden määräaikaa laskettuna päätöksen tiedoksi antamisesta tai julkaisemisesta. Komissio, jota Ispat tukee, katsoo, että tässä määräyksessä tarkoitettu määräaika alkaa kulua myös siitä päivästä, jolloin kantajalla on kanneoikeutensa käyttämistä varten riittävät tiedot päätöksestä siitä riippumatta, julkaistaanko päätös myöhemmin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* vai ei. Tässä tapauksessa kantaja on saanut riidanalaisesta päätöksestä riittävät tiedot viimeistään 28.2.1996, jolloin se on saanut päätöksen tekemisestä kertovan lehdistötiedotteen.

28 Komission mukaan kantaja on sitä paitsi ollut koko ajan tietoinen Irish Steelille myönnettävää tukea koskevasta hyväksymismenettelystä. Tätä osoittavat varsinkin kantajan 10.10.1995 komissiolle lähettämä kirje sekä EHTY:n neuvoa-antavan komitean (jäljempänä komitea), jossa kantaja oli edustettuna, 25.10.1995 pidetyssä kokouksessa käydyt keskustelut.

29 Komission mukaan useat seikat osoittavat myös, että kantaja on myöntänyt olleensa riittävän tietoinen riidanalaisesta päätöksestä kauan ennen 11.6.1996, jolloin sen kanne on nostettu. Komissio viittaa tältä osin Irish Timesissa 21.12.1995 julkaistuihin artikkeleihin ja kahteen uutistoimisto Reuterin 21.12.1995 julkaisemaan artikkeliin, joissa kantaja oli neuvoston annettua suostumuksensa ilmaissut aikovansa riitauttaa riidanalaisen päätöksen. Steel Subsidies Monitoring Committeen, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja teollisuusministeriön perustama toimielin terästeollisuusalan valtiontukien valvomiseksi, vuosikertomuksessa mainittiin lisäksi, että "komitea ymmärtää British Steelin päätöksen nostaa komissiota vastaan kanne tämän päätöksen johdosta".

30 Irlanti tukee komission väitettä, jonka mukaan perustamissopimuksen 33 artiklassa määrätty määräaika alkaa kulua siitä, kun kantaja on saanut täsmälliset tiedot päätöksestä. Nyt käsiteltävässä tapauksessa kantaja on niiden mielestä, kun otetaan huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja teollisuusministeriön ja Steel Subsidies Monitoring Committeen väliset tiiviit suhteet, saanut riidanalaisesta päätöksestä tiedon kauppa- ja teollisuusministerin välityksellä useita kuukausia ennen kuin se on saanut päätöksen tekstin komissiolta.

31 Kantaja, jota Hoogovens tukee, huomauttaa sitä vastoin, että sillä on ollut täsmällinen tieto riidanalaisesta päätöksestä vasta 21.5.1996, jolloin se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Kantaja oli pyytänyt komissiolta päätöksen jäljennöstä sillä viikolla, jona päätös oli tehty, mutta oli saanut sen vasta 28.5.1996 (päätöksen julkaisemisen jälkeen), joten se ei ollut voinut vaatia päätöksen kumoamista ennen sen julkaisemista.

32 Komission EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan kolmannesta kohdasta (sekä EY:n perustamissopimuksen 173 artiklasta (josta on muutettuna tullut 230 EY artikla)) esittämä tulkinta, jonka mukaan määräaika alkaisi kulua siitä päivästä, jona asianomainen on saanut tiedon päätöksestä, riippumatta tämän päätöksen myöhemmästä julkaisemisesta, on kantajan mukaan joka tapauksessa näiden määräysten sanamuodon ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön vastainen.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Perustamissopimuksen 33 artiklan kolmannen kohdan mukaan kumoamiskanteet on pantava vireille yhden kuukauden määräajassa, joka lasketaan tapauksesta riippuen päätöksen tai suosituksen tiedoksi antamisesta tai sen julkaisemisesta. Yhteisöjen tuomioistuin on tulkitessaan tätä määräystä EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan viidennen kohdan (josta on muutettuna tullut 230 EY artiklan viides kohta) valossa katsonut, että jollei asiakirjaa jul-

kaista tai anneta tiedoksi, sen, joka on tietoinen itseään koskevan päätöksen olemassaolosta, on kohtuullisessa määräajassa pyydettävä itselleen sen koko tekstin sisältävä versio, mutta että kanteen nostamisen määräaika alkaa tätä tapausta lukuun ottamatta kulua vasta, kun kolmannella osapuolella, jonka oikeutta asia koskee, on täsmällinen tieto kysymyksessä olevan päätöksen sisällöstä ja perusteluista, jotta se voi käyttää hyväkseen kanneoikeuttaan (asia 236/86, Dillinger Hüttenwerke v. komissio, tuomio 6.7.1988, Kok. 1988, s. 3761, 14 kohta ja asia C-180/88, Wirtschaftsvereinigung Eisen- und Stahlindustrie v. komissio, tuomio 6.12.1990, Kok. 1990, s. I-4413, 22—24 kohta).

34 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo katsonut EY:n perustamissopimusta sovellettaessa, että päivä, jona säädöksestä saadaan tieto, on kanteen nostamista koskevan määräajan alkamispäivänä toissijainen säädöksen julkaisemis- tai tiedoksiantamispäivään verrattuna (asia T-11/95, BP Chemicals v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok. 1998, s. II-3235, 47 kohta sekä siinä mainittu oikeuskäytäntö).

35 Tässä tapauksessa riidanalainen päätös on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 21.5.1996. Kanne, joka on nostettu 11.6.1996, on siten tehty perustamissopimuksen 33 artiklan kolmannen kohdan mukaisessa yhden kuukauden määräajassa.

36 Toissijaista perustetta ei ole tässä tapauksessa sovellettava, ja komission esittämät perustelut, joilla on tarkoitus osoittaa kantajan tienneen riidanalaisesta päätöksestä ennen sen julkaisemista, ovat siten asiaan vaikuttamattomia.

37 Edellä todetusta seuraa, että väite kanteen tutkimisen edellytysten puuttumisesta on hylättävä.

Pääasia

38 Kantaja vetoaa kumoamisvaatimuksensa tueksi kolmeen kanneperusteeseen, jotka ovat komission puuttuva toimivalta riidanalaisen päätöksen tekemiseen, perustamissopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen sekä olennaisten menettelymääräysten rikkominen.

1. *Komission toimivallan puuttumista koskeva kanneperuste*

Asianosaisten ja muiden osapuolten väitteet ja niiden perustelut

39 Kantajan mukaan perustelut, joihin se vetoaa tässä asiassa, ovat pääasiallisesti samat kuin ne, jotka se oli esittänyt asian British Steel kannekirjelmässä. Kantaja, jota Hoogovens tukee, katsoo, ettei komissiolla ollut toimivaltaa tehdä riidanalaisia päätöksiä. Tukisäännöstö on oikeudellisesti tyhjentävä ja velvoittava, koska siinä kielletään hyväksymästä sen säännösten vastaisia tukia. Erityisesti tämän säännöstön 1 artiklassa kielletään nimenomaisesti kaikki toiminta- ja investointituet. Komissiolla ei näin ollen kantajan mukaan ollut toimivaltaa hyväksyä tällaisten tukien myöntämistä. Komissio ei voi katsoa, että sillä olisi perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan perusteella tällainen toimivalta, sillä se on hyväksynyt juuri 95 artiklan nojalla tukisäännöstön, jossa määritetään sitovasti perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi sovellettavat perusteet, kuitenkin siten, että itse tukisäännöstöä voidaan yleisellä päätöksellä muuttaa.

40 Tältä osin kantaja korostaa, että jos komissio aikoo hyväksyä sellaisia tukia, jotka eivät täytä tukisäännöstössä asetettuja edellytyksiä, sen on muutettava itse säännöstöä sellaisella yleisellä päätöksellä, jota sovelletaan kaikkiin asianomaisiin yrityksiin. Tukisäännöstö on näet hyödytön, jos se voidaan kiertää sellaisilla

yksittäisillä päätöksillä, joita komissio tekee ottaakseen huomioon erityistapaukset. Nyt esillä olevassa asiassa komissio ei ole muuttanut tukisäännöstöä, vaan se on vain tehnyt päätöksiä, joilla lainvastaisesti suodaan tämän säännöstön vastaisia etuja tietyille julkisille yrityksille sellaisten kilpailijoiden vahingoksi, joiden osalta valtion tukia ei ole hyväksytty. Tässä tapauksessa komissio ei myöskään ole asettanut tuotantokapasiteetin vähentämistä tuen hyväksymisen edellytykseksi.

41 Kantaja vetoaa väliintulokirjelmien johdosta esittämissään huomautuksissa asiaan British Steel liittyen kaksi uutta seikkaa tämän kanneperusteen tueksi. Kantaja katsoo ensiksi, että viidettä säännöstöä on tulkittava suhteessa aikaisempiin tukisäännöstöihin (asia British Steel, tuomion 47 kohta). Kantajan mukaan tästä tulkinnasta johtuu, että säännöstö koskee tyhjentävästi ja velvoittavasti kaikkia eikä vain säännöstössä lueteltuja tukimuotoja. Toiseksi, vaikka viides säännöstö koskisi velvoittavasti vain siinä lueteltuja tukia, "erityisiin ympäristönparannuksiin" tarkoitettu 2,36 miljoonan IEP:n varainsiirto kuuluu joka tapauksessa kyseisen säännöstön 3 artiklassa tarkoitettuun "ympäristönsuojeluun myönnettävien tukien" ryhmään.

42 Komissio vetoaa pääasiallisesti siihen, että tukisäännöstöt on annettu perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla ja että niillä näin ollen on sama oikeudellinen perusta kuin riidanalaisella päätöksellä. Nämä toimenpiteet ovat siis oikeudellisesti samanarvoisia, eikä viidettä säännöstöä voida pitää lopullisena ja velvoittavana.

43 Ispat katsoo, että komissiolla on ollut toimivalta tehdä riidanalainen päätös perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla. Se, että viides säännöstö on annettu nimenomaan 95 artiklan perusteella, ei poista komission toimivaltaa asiassa.

44 Irlannin mukaan ei ole ajateltavissa, että tukisäännöstön kaltaisella johdetun oikeuden säädöksellä voitaisiin poistaa primäärioikeuteen kuuluvan normin kuten perustamissopimuksen 95 artiklan tehokas vaikutus. Viides säännöstö ei sen mukaan voi estää komissiota tekemästä perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella terästeollisuusyrityksille myönnettävien tukien hyväksymistä koskevia yksittäispäätöksiä mainitun säännöstön soveltamisalan ulkopuolelle jäävissä tapauksissa.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

45 Aluksi on syytä huomauttaa, että viidennen säännöstön perusteluista (ks. erityisesti johdanto-osan I perustelukappale) ilmenee, että sääntöjen tarkoituksena oli ennen kaikkea "olla poistamatta terästeollisuudelta tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävää tukea sekä tukea, jonka tarkoitus on antaa terästeollisuudelle mahdollisuus mukauttaa laitoksiaan uusien ympäristönsuojelua koskevien standardien mukaisiksi". Tuotannon ylikapasiteetin rajoittamiseksi ja markkinoiden palauttamiseksi tasapainoon tukisäännöstössä sallittiin myös tietyin edellytyksin "sosiaalinen tuki, jolla pyritään edistämään laitosten osittaista sulkemista, ja rahoitustuki, jolla pyritään vähiten kilpailukykyisten yritysten kaiken EHTY-toiminnan lopulliseen lakkauttamiseen". Kuten yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo muun muassa asiassa British Steel antamassaan tuomiossa katsonut, tukisäännöstössä lueteltiin yleisellä tasolla eräitä tukimuotoja, joita säännöstössä pidettiin perustamissopimuksen mukaisina (47 ja 49 kohta). Siinä toteutettiin valtiontukia koskevasta kiellosta soveltamisalaltaan yleisiä poikkeuksia yksinomaan tapauksissa, joissa tukia myönnetään tutkimus- ja kehitystyöhön, ympäristönsuojeluun ja laitosten sulkemiseen sekä alueellisia tukia terästeollisuusyrityksille, jotka sijaitsivat eräiden jäsenvaltioiden tai niiden osan alueella, edellyttäen että nämä tuet täyttivät tietyt ehdot.

46 Tämän vuoksi tukisäännöstö on tyhjentävä ja velvoittava oikeusperusta vain siinä mainittujen ja perustamissopimuksen kanssa yhteensopiviksi katsottujen tukien osalta. Tältä osin tukisäännöstössä säädetään kokonaisjärjestelmästä, jolla on tarkoitus varmistaa, että kaikkia siinä määritettyihin kiellosta vapautettuihin luokkiin kuuluvia tukia käsitellään samalla tavoin ja yhtä ainoata menettelytapaa käyttäen. Tämä järjestelmä sitoo komissiota siis vain silloin, kun se arvioi tässä

säännöstössä tarkoitettujen tukien yhdenmukaisuutta perustamissopimuksen kanssa. Se ei siis voi hyväksyä tällaisia tukia yksittäispäätöksellä tässä säännöstössä säädettyjen yleisten sääntöjen vastaisesti (ks. asia EISA, tuomion 71 kohta; asia British Steel, tuomion 50 kohta ja asia Wirtschaftsvereinigung, tuomion 42 kohta).

47 Sitä vastoin niiden tukien osalta, jotka eivät kuulu niihin tukiluokkiin, joita tukisäännöstön mukainen kiellosta vapauttaminen koskee, voidaan yksittäistapauksessa poiketa tästä kiellosta, jos komissio sille perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella kuuluvaa harkintavaltaa käyttäessään katsoo, että tällaiset tuet ovat tarpeen perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi. Tukisäännöstöllä ei voida pyrkiä kieltämään muita kuin siinä tyhjentävästi lueteltuihin tukiluokkiin kuuluvia tukia. Komissio ei ole toimivaltainen perustamissopimuksen 95 artiklan — jota sovelletaan vain tapauksissa, joista ei määrätä perustamissopimuksessa (ks. asia 9/61, Alankomaat v. korkea viranomainen, tuomio 12.7.1962, Kok. 1962, s. 413, 2 kohta) — ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella kieltämään tiettyjä tukiluokkia, sillä jo perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa määrätään tällaisesta kiellosta. Tukiin, jotka eivät kuulu tukisäännöksissä tästä kiellosta vapautettuihin luokkiin, sovelletaan siis yksinomaan 4 artiklan c alakohtaa. Tästä seuraa, että jos tällaiset tuet kuitenkin osoittautuvat tarpeellisiksi perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi, komissiolla on valtuudet käyttää oikeudellisena perustana perustamissopimuksen 95 artiklaa voidakseen ratkaista tämän ennalta arvaamattoman tilanteen tarvittaessa yksittäispäätöksellä (ks. vastaavasti asia EISA, tuomion 72 kohta; asia British Steel, tuomion 51 kohta ja asia Wirtschaftsvereinigung, tuomion 43 kohta).

48 Tässä tapauksessa riidanalaisessa päätöksessä tarkoitetut valtiontuet, joilla mahdollistetaan Irish Steelin rakenneuudistus ja sen kautta sen yksityistäminen, eivät kuulu tukisäännöstön soveltamisalaan. Komissiolla on siten ollut oikeus hyväksyä nämä tuet perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla tehdyllä yksittäispäätöksellä, edellyttäen että tämän määräyksen mukaiset edellytykset ovat täyttyneet.

49 Kantaja sitä vastoin väittää asioissa EISA, British Steel ja Wirtschaftsvereinigung annettuihin tuomioihin vedoten, että enintään 2,36 miljoonan IEP:n varainsiirto

erityisiin ympäristönparannuksiin kuuluu tukisäännöstössä lueteltuihin tukimuotoihin ja että komissio ei siten olisi saanut hyväksyä sitä noudattamatta säännöstössä edellytettyä menettelyä.

50 Tukisäännöstön 3 artiklassa jätetään kiellon ulkopuolelle tuet, jotka on "tarkoitettu helpottamaan uusien laitosten mukauttamista uusiin ympäristönsuojelua koskeviin normeihin vähintään kaksi vuotta ennen näiden sääntöjen voimaantuloa" ja joiden määrä ei ylitä "15 prosenttia tarkoitettuun ympäristönsuojelutoimenpiteeseen välittömästi liittyvien investointikustannusten nettotukiekvivalentista".

51 Tässä tapauksessa edellä tarkoitettu avustus ei kuulu säännöstön 3 artiklan soveltamisalaan. Kuten Ispatin edustaja on suullisessa käsittelyssä huomauttanut, vaikka tämän avustuksen tarkoitus on rahoittaa laitosten sopeuttamista ympäristönsuojelulainsäädännön vaatimuksiin, sen määrä ylittää 15 prosenttia hankkeeseen liittyvien investointikustannusten nettotukiekvivalenssista. Tuki ei siis tämän määräyksen perusteella jää perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan yleisen kiellon ulkopuolelle.

52 Sen vuoksi tämä tuki on voitu myöntää suoraan perustamissopimuksen 95 artiklaan perustuvalla yksittäispäätöksellä, koska tässä artiklassa määrätyt edellytykset ovat täyttyneet (ks. edellä 46 ja 47 kohta). Koska riidanalaisen päätöksen soveltamisala poikkeaa tukisäännöstön soveltamisalasta, ottaen huomioon, että siinä sallitaan poikkeuksellisista syistä määrältään rajoitetut tuet, jotka periaatteessa olisivat perustamissopimuksen vastaisia, siinä sallittu poikkeus on täysin riippumaton tukisäännöstöstä. Päätöksen ei sen vuoksi tarvitse täyttää tukisäännöstössä mainittuja edellytyksiä, vaan se on siten perustamissopimuksessa määriteltyjen tavoitteiden toteuttamiseksi käytettävä tukisäännöstöä täydentävä toimenpide.

53 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, ettei riidanalaista päätöstä voida pitää perusteettomana poikkeamisena viidennestä säännöstöstä, vaan se on päätös, jonka

oikeusperustana ovat perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan määräykset, aivan kuten säännöstönkin oikeusperustana.

54 Kanneperuste, jossa komissiolta on väitetty puuttuneen toimivalta riidanalaisen päätöksen tekemiseen, on siten perusteeton.

2. *Perustamissopimuksen tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkomista koskeva kanneperuste*

55 Tämä kanneperuste on neliosainen. Sen mukaan riidanalainen päätös on perustamissopimuksen vastainen ensinnäkin, koska se johtaa kilpailun vääristymiseen, toiseksi, koska se ei ole tarpeen perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi, kolmanneksi, koska se on syrjintäkiellon periaatteen vastainen, ja neljänneksi, koska siinä hyväksytään jälkikäteen tuet, jotka on jätetty ilmoittamatta.

Väite kilpailun vääristymisestä

56 Kantaja on jakanut tämän osan kahteen alaosaan. Kantajan mukaan komissio on tehnyt riidanalaisessa päätöksessä ilmeisen arviointivirheen, a) koska se on sallinut Irish Steelin lisäävän tuotantoaan ja arvioinut, ettei siitä aiheudu kilpailun vääristymistä, ja b) koska Irish Steelille asetetut ehdot eivät ole riittävän tiukat poistaakseen kilpailunvastaiset vaikutukset kokonaan.

a) Väite, jonka mukaan riidanalainen päätös mahdollistaa tuotannon lisäämisen ja aiheuttaa siten kilpailun vääristymistä

Asianosaisten ja muiden osapuolten väitteet ja niiden perustelut

57 Kantajan mukaan tukien myöntäminen Irish Steelille aiheuttaa terästeollisuusalalla kilpailun vääristymistä, jota ei voida hyväksyä. Tältä osin kantaja viittaa asiassa 214/83, Saksa vastaan komissio, 3.10.1985 annettuun tuomioon (Kok. 1985, s. 3053), jossa yhteisöjen tuomioistuin on kantajan mukaan katsonut, että "komissio ei missään tapauksessa voi hyväksyä sellaisten valtiontukien myöntämistä, jotka eivät ole välttämättömiä perustamissopimuksessa määrättyjen tavoitteiden saavuttamiseksi ja jotka ovat omiaan vääristämään kilpailua teräksen yhteismarkkinoilla" (30 kohta). Kantajan mukaan yhteisöjen tuomioistuin on tuossa tuomiossa myös vahvistanut periaatteen, jonka mukaan tukien myöntäminen liittyy kiinteästi terästeollisuusalan rakenneuudistukseen ja erityisesti kapasiteetin vähennyksiin.

58 Kantajan mukaan komissio on soveltanut tätä periaatetta tehdessään päätökset 94/256/EHTY, 94/257/EHTY, 94/258/EHTY, 94/259/EHTY, 94/260/EHTY ja 94/261/EHTY. Komissio on näissä päätöksissä asettanut tuen hyväksymisen ehdoksi tuotantokapasiteetin vähentämisen (ks. *XXIII kilpailupolitiikkaa koskeva kertomus,* 481 kohta). Kun riidanalaisessa päätöksessä hyväksytään Irish Steelille myönnettävät tuet vaatimatta vastavuoroisesti kapasiteetin vähentämistä, päätös on ilmeisessä ristiriidassa edellä mainittujen päätösten ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa.

59 Riidanalaisessa päätöksessä myönnetään, että profiilituotteiden osalta vallitsee ylikapasiteettia ja että kapasiteetin lisääminen vääristäisi kilpailua yleiselle edulle haitallisessa määrin, mutta siinä kantajan mukaan silti sallitaan Irish Steelin lisäävän sekä tuotantokapasiteettiaan että tuotantoaan ja myyntiään katsoen, että yhtiön merkitys yhteisön markkinoiden kannalta on vähäinen.

60 Kantajan mukaan komissio on arvioidessaan Irish Steelin asemaa relevanteilla markkinoilla virheellisesti pitänyt asian kannalta merkityksellisinä teräspalkkien

markkinoita kokonaisuudessaan eikä pienempien (enintään 300 millimetriä korkeiden) teräspalkkien markkinoita, vaikka nämä markkinat eroavat toisistaan täysin sekä tarjonnan että kysynnän kannalta (ks. *Appeal of article 95 Decision on Irish Steel Limited, Irish Steel and the European Union Market for Billets and Small Beams* -kertomuksen neljäs osa T A J Cockerill, kannekirjelmän liitteenä, jäljempänä Cockerill-kertomus). Irish Steelin osuus Länsi-Euroopan markkinoista on siten 9,1 prosenttia (laskettuna vuosien 1986—1994 myyntiluvuista) eikä 5 prosenttia, niin kuin komissio on arvioinut. Lisäksi tämä markkinaosuus nousee kantajan mukaan 12 prosenttiin viiden seuraavan vuoden aikana. Missään tapauksessa markkinoiden määrittelyssä käytetty menetelmä ei voi perustua perustamissopimuksen liitteen I mukaiseen luokitteluun, koska luokittelua ei ole laadittu tuotemarkkinoiden määrittelemiseksi kilpailutilanteen analysointia varten.

61 Kantaja katsoo lisäksi, ettei vaikutuksen vähäisyyttä koskevalla perustelulla ole minkäänlaista tukea oikeuskäytännössä eikä myöskään komission noudattamassa käytännössä.

62 Billettien tuotantokapasiteetin lisääntyminen puolestaan johtui Irish Steelille riidanalaisella päätöksellä myönnetystä luvasta kasvattaa tuotantoaan viiden vuoden ajan säännöllisesti siten, että tilikaudella 1999—2000 saavutettava vuosituotanto on 361 000 tonnia profiileja ja 90 000 tonnia billettejä, kun yritys voisi nykyisellä 400 000 tonnin vuotuisella tuotantolinjakapasiteetilla valmistaa pelkästään suunnitellut profiilimäärät. Kantajan mukaan Irish Steel on ilmoittanut aikovansa hankkia uuden tuotantolinjan ja uudelleenjärjestää olemassa olevan laitoksen voidakseen valmistaa kyseiset 90 000 tonnia billettejä (lehtiartikkeli, Metal Bulletin 25.3.1996).

63 Myös arviota sen vuotuisesta teräspalkkien tuotantokapasiteetista oli ennen tukien myöntämistä kantajan mukaan korotettu 10 000 tonnilla vuodessa (ks. komission vuonna 1994 suorittama tutkimus yhteisön kaivos- ja terästeollisuuden investoinneista, s. 119 ja 120, taulukot 34 ja 36, sekä Andropoulosin (komission edustaja) lausumat komitean kokouksessa 25.10.).

64 Tuotannon kasvattaminen enimmäistasolleen oli lopuksi kantajan mielestä tosiasiallisesti rinnastettavissa tuotantokapasiteetin lisäämiseen, jota varten ei ole

välttämätöntä rakentaa uutta tehdasta, vaan siihen voitaisiin päästä esimerkiksi lisäämällä työvuoroissa olevaa henkilökuntaa.

65 Kantaja huomauttaa tuotannon ja myynnin kasvattamisesta, että riidanalaisessa päätöksessä sallitaan billettien tuotannon lisääminen, ja korostaa, että Irish Steelin pääjohtajan Armsteadin mukaan (Metal Bulletinin em. artikkeli) hänen johtamansa yritys aikoi suunnata billettituotantoaan korkealaatuisten billettien valmistukseen. Cockerill-kertomus osoittaa kuitenkin, että korkealaatuisten billettien myynnin lisääminen tapahtuisi tuottajien kuten kantajan kustannuksella ja että siitä olisi seurauksena hintojen lasku.

66 Irish Steelillä on lupa kasvattaa teräspalkkien myyntiään Länsi-Euroopassa melkein 14 prosentilla. Tämä myynti on kantajan mukaan 12 prosenttia keskimääräisestä vuotuisesta rakenteellisesta ylikapasiteetista, joka oli suurten teräspalkkien osalta Cockerill-kertomuksen mukaan hiukan yli kolme miljoonaa tonnia. Suurten teräspalkkien kysynnän kasvu saattoi sitä paitsi pysähtyä tai kysyntä laskea rakennusalan laman vuoksi, koska niiden kysyntä riippuu huomattavalta osin rakennusalasta, jolla teräksen kulutus on vähenemässä. Lisäksi kantaja kiistää, että komission mainitsemat kapasiteetin vähennykset olisivat voineet vaikuttaa merkittävästi tarjontaan.

67 Kantajan mukaan Irish Steelin tuotannon lisäämisellä olisi siten jossain määrin kilpailunvastaisia vaikutuksia. Ensinnäkin Irish Steelin myynnin lisääntyminen aiheuttaisi hintojen laskua (suuruusluokka 10,48 prosenttia), koska muut tuottajat pyrkisivät säilyttämään myyntinsä määrän, mikä veisi teräspalkkien hinnat hyvin lähelle muuttuvien kustannusten tasoa. Toiseksi tämä hintojen lasku vaikuttaisi kielteisesti tuen piiriin kuulumattomien yritysten kannattavuuteen ja aiheuttaisi pitkällä aikavälillä sen, että osa muista tuottajista lopettaisi tuotantonsa. Kolmanneksi, koska hintataso on kantajan mukaan jo alempi kuin olisi välttämätöntä pääoman normaalin tuottavuuden kannalta ja jälleeninvestointien mahdollistamiseksi, hintojen lasku olisi omiaan alentamaan nykyisten tuottajien

investointien kokonaismäärän alle sen tason, joka on välttämätön tämän toimialan jatkuvuuden turvaamiseksi pitkällä aikavälillä. Lopuksi tämä hintojen lasku aiheuttaa British Steelille kaikkiaan noin 10 miljoonan Englannin punnan tulojen menetyksen.

68 Tämän vuoksi komissio on kantajan mielestä virheellisesti katsonut, että Irish Steelin tuotannon lisääminen edistäisi ylikapasiteettiongelmien ratkaisemista aiheuttamatta kilpailun vääristymistä. Tämän vääristymisen arvioinnin kannalta on sitä paitsi merkityksetöntä, että Irish Steel kasvattaa tuotantokapasiteettiaan parantamalla kannattavuuttaan. Kantajan mukaan merkityksellinen seikka on nimenomaan markkinoille tulevien tuotteiden määrä.

69 Komissio puolestaan katsoo, että kantajan esittämiä taloudellisia arvioita on oikaistava. Ensinnäkin se katsoo tuotantokapasiteetin lisäämisen osalta, että Irish Steelin raakateräksen ja valuteräksen tuotantokapasiteetti pysyy ennallaan eli 500 000 tonnissa.

70 Teräspalkkien tuotantokapasiteetin uudelleenarviointia ei puolestaan voida komission mukaan rinnastaa tulevaisuudessa tehtävään lisäykseen. Ainoa Irish Steelin tilanteessa tapahtunut muutos on ollut kuumavalssattujen tuotteiden tuotannon vähennys vuonna 1992.

71 Komission mukaan kantaja myös vääristelee todellista markkinatilannetta väittäessään Irish Steelin teräspalkkien tuotantokapasiteetin olevan 12 prosenttia Länsi-Euroopan markkinoista. Tähän johtopäätökseen tullakseen kantaja on nimittäin verrannut Irish Steelin kaudeksi 1999—2000 sallittua enimmäistuotantoa kapasiteetin nykyisiin tasoihin. Jos perusteeksi sitä vastoin otetaan teräspalkkien yhteenlaskettu tuotantokapasiteetti Euroopan yhteisössä (12 275 000 tonnia) vuonna 1994, Irish Steelin osuus markkinoista (361 000 tonnia) on vain 2,9 prosenttia.

72 Riidanalaisessa päätöksessä on toiseksi nimenomaan edellytetty teräspalkkien tuotantoa lisättävän vain tuottavuuden parantumisesta johtuvan kasvun verran. Länsi-Euroopan myynnin kasvua kauteen 1999—2000 asti koskevissa laskelmissaan kantaja on komission mukaan jättänyt ottamatta huomioon, että Irish Steelin tuotanto oli epätavallisen vähäinen kautena 1994—1995. Jos lähtökohdaksi otetaan kauden 1990—1991 tuotantotasot, myynnin lisääntyminen on vain noin 6 prosenttia viidessä vuodessa eikä 14 prosenttia niin kuin kantaja on esittänyt.

73 Kolmanneksi komissio katsoo kilpailun väitetyn vääristymisen osalta, ettei se ole milloinkaan kiistänyt, että riidanalaisella päätöksellä voisi olla tällainen vaikutus, jota ei sitä paitsi ole kielletty edellä mainitussa asiassa Saksa v. komissio annetussa tuomiossa. Kantajan väitteet eivät komission mukaan voi kuitenkaan osoittaa, että kyseinen kilpailun vääristyminen olisi vastoin yleistä etua.

74 Komissio toteaa ensiksi billettien osalta, että Irish Steelin tuotannon odotetaan muuttuvan ajanjaksona, jota riidanalainen päätös koskee, 30 000 tonnista 90 000 tonniin, joka on 0,2 prosenttia yhteisön nykyisestä kulutuksesta eli noin 40 miljoonasta tonnista (Cockerill-kertomukseen sisältyvien tietojen mukaan). Vaikka Irish Steel tuottaisi pelkästään korkealaatuisia billettejä, sen markkinaosuus pysyisi edelleen vähäpätöisenä verrattuna kantajalla näillä markkinoilla olevaan asemaan, joka on lähes monopoli.

75 Komissio, jota Ispat tukee, kiistää seuraavaksi F. O'Toolen ja P. Walshin laatimaan asiakirjaan *Report on Commission Decision 96/315/ECSC of 7 February 1996* (Ispatin väliintulokirjelmän liitteenä) vedoten sen, että se olisi tehnyt arviointivirheen pitäessään relevantteina markkinoina teräspalkkimarkkinoita pienten teräspalkkien markkinoiden sijasta.

76 Lopuksi komissio toteaa vielä kerran, että Irish Steelin tuotannon lisäämisen vaikutuksia sen kilpailijoiden hintoihin ja voittoihin koskevien kantajan laskel-

mien ja arvioiden perusteeksi on liioiteltuun lopputulokseen pääsemiseksi otettu luvut, jotka eivät ole vertailukelpoisia.

77 Ispatin mukaan kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kohdistamaan valvontavaltansa riidanalaisen päätöksen perusteena olevaan taloudelliseen analyysiin. Ispat lausuu, että tiedot, jotka esittämällä kantaja pyrkii vetoamaan komission ilmeiseen arviointivirheeseen, on oikaistava. Ispatin tehdaslaitoksen todellinen tuotantokapasiteetti on 500 000 tonnia valuterästä. Jos muuntokerroin siirryttäessä valuteräksestä billetteihin on noin 98,5 prosenttia, sen käytettävissä oleva tuotantokapasiteetti billettien valamiseksi on 492 500 tonnia. Tämä riittää siihen, että vapaille markkinoille voidaan tuottaa 361 000 tonnia valmiita tuotteita sekä (tietyn ajan kuluessa) 90 000 tonnia billettejä.

78 Ispat kiistää myös väitteen, jonka mukaan se aikoisi hankkia uuden valutuotantolinjan. Metal Bulletinin artikkelissa, johon kantaja tukeutuu, on tulkittu Armsteadin lausumia virheellisesti. Sitä paitsi olisi täysin epärealistista asentaa uusi valutuotantolinja pelkästään billettien tuotannon kasvattamiseksi 65 tonnista 85 tonniin tunnissa, kuten artikkelissa sanotaan.

79 Irlanti katsoo ensinnäkin, ettei ole olemassa mitään yleistä sääntöä, joka velvoittaisi komission asettamaan tuotantokapasiteetin vähennykset valtiontukien myöntämisen ehdoksi. Jokainen yksittäispäätös on ratkaisu sui generis, ja koska tässä tapauksessa ei ollut mahdollista velvoittaa Irish Steeliä vähentämään kapasiteettia, komissio on valinnut menettelytavaksi rakenneuudistussuunnitelman, joka edellyttää tuotannon ja myynnin huomattavia rajoituksia. Se, ettei velvoitteita tuotantokapasiteetin alentamiseen ole asetettu, ei tämän vuoksi vaikuta riidanalaisen päätöksen pätevyyteen.

80 Irlanti huomauttaa toiseksi, että sen arvioimiseksi, onko riidanalainen päätös aiheuttanut kilpailun vääristymistä, on tärkeää selvittää, onko kilpailu vääristynyt yleistä etua haittaavassa määrin. Ottaen huomioon, että Irish Steelin teo-

reettinen valutuotantokapasiteetti vuonna 1998 oli 500 000 tonnia ja että tämä oli vain 0,33 prosenttia koko yhteisön tasolla odotetuista 184 miljoonasta tonnista, Irish Steelille myönnettävästä valtion tuesta aiheutuva kilpailun vääristyminen olisi joka tapauksessa merkitykseltään häviävän pieni. Vaikkeivät vähäisetkään vääristymät jää kilpailusääntöjen soveltamisalan ulkopuolelle, komission asettamien ehtojen ankaruus turvaa riidanalaisen päätöksen pätevyyden, sillä päätöstä voidaan pitää perusteltuna yhteisön terästeollisuuden yhteisen edun kannalta.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

81 Yhteisöjen tuomioistuin on valtiontukien osalta katsonut edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio antamassaan tuomiossa, ettei komissio voi hyväksyä sellaisten tukien myöntämistä, "jotka olisivat omiaan aiheuttamaan kilpailun vääristymistä teräksen yhteismarkkinoilla" (30 kohta). Vastaavasti yhteisöjen tuomioistuin on asiassa 15/57, Compagnie des hauts fourneaux de Chasse vastaan korkea viranomainen, 13.6.1958 antamassaan tuomiossa (Kok. 1958, s. 155, 187) katsonut, että tämä toimielin "on velvollinen noudattamaan toiminnassaan varovaisuutta, ja se saa puuttua asioihin vasta arvioituaan huolellisesti kaikki asiassa kysymyksessä olevat edut ja rajoittamalla kolmansille osapuolille odotettavissa olevat haitat mahdollisimman vähiin".

82 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissiolla on lisäksi asiassa "laaja harkintavalta, jollaista sille kuuluva poliittinen tehtävä edellyttää" (ks. asia C-8/89, Zardi, tuomio 26.6.1990, Kok. 1990, s. I-2515, 11 kohta). Näin ollen ainoastaan komission tekemän päätöksen "ilmeinen epätarkoituksenmukaisuus" tai epäsuhtaisuus siihen tavoitteeseen nähden, johon komission tarkoituksena on pyrkiä, voi vaikuttaa tämän päätöksen lainmukaisuuteen (ks. asia 179/84, Bozzetti, tuomio 9.7.1985, Kok. 1985, s. 2301 ja asia 265/87, Schräder HS Kraftfutter, tuomio 11.7.1989, Kok. 1989, s. 2237, 22 kohta).

83 Riidanalaisesta päätöksestä kilpailulle aiheutuvan vääristymisen osalta on ensiksi tutkittava, onko komissio tehnyt ilmeisen arviointivirheen määritellessään rele-

vantit tuotemarkkinat, joihin laskelmat tuensaajayrityksen markkinaosuudesta ovat perustuneet, laskiessaan riidanalaisen päätöksen (2 artikla) mukaisten tuotannon lisäysten toteuttamiseksi tarvittavat kapasiteetit sekä arvioidessaan tuen vaikutusta kilpailuun.

84 Ensimmäiseksi on todettava, että markkinoiden aineelliseen määrittelyyn liittyvistä seikoista, joihin kantaja vetoaa (Cockerill-kertomuksen neljäs osa), ei voida päätellä, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen määritellessään relevantit markkinat siten, että niiksi katsotaan teräspalkkimarkkinat yleensä. Kantaja katsoo, että teräspalkkien (kuumavalssatut pitkät valmiit tuotteet) markkinoilla on olemassa erilliset pienten teräspalkkien (enintään 300 millimetrin korkuiset teräspalkit) osamarkkinat, joille Irish Steelin tuotanto sijoittuu. Kantaja katsoo, ettei teräspalkkeja ja pieniä teräspalkkeja voida pitää keskenään riittävän korvattavina ottaen huomioon niiden hyvin erilaiset ominaisuudet hinnan, painon ja varastointimenetelmien osalta. Komissio on kuitenkin katsonut, eikä Cockerill-kertomuksessa ole kumottu sitä, että kysynnän keskinäisen korvattavuuden vähäisyyden perusteella ei voida osoittaa, että kysymyksessä olevat kahdet markkinat ovat erilliset, ottaen huomioon, että tarjonnan kannalta on olemassa tietyn asteinen korvattavuus, jonka ansiosta useimmat tuottajat voivat pienten teräspalkkien kysynnän lisääntyessä tarkistaa tuotantonsa suuntausta, ilman että siitä aiheutuisi niille ylimääräisiä riskejä tai kustannuksia. Kuten kantaja nimittäin on itse todennut, kaksi kolmasosaa teräspalkkien tuotannosta tapahtuu "multi mills" -laitteistoissa, joiden tuotannon joustomahdollisuus on suurempi ja tuotevalikoima laajempi (Cockerill-kertomuksen 4.32 ja 4.34 kohta).

85 Tuotantokapasiteetin lisäyksestä on toiseksi todettava, että asianosaiset ovat suullisessa käsittelyssä käyttämissään puheenvuoroissa myöntäneet, että Irish Steelin valukapasiteetti oli tuen hyväksymisen hetkellä todellisuudessa 500 000 tonnia, eikä 400 000 tonnia, kuten kantaja on ilmoittanut. Tästä seuraa, että väitteet, joiden mukaan Irish Steelin tuotantokyky oli riittämätön riidanalaisessa päätöksessä kaudeksi 1999—2000 määriteltyjen enimmäismäärien, siis 361 000 tonnia profiileja ja 90 000 tonnia billettejä, tuottamiseen, ovat

perusteettomia. Riidanalaisessa päätöksessä ei missään tapauksessa kielletä tuottavuuden paranemisesta johtuvia kapasiteetin lisäyksiä (V kohta). Asiassa ei ole kiistetty, että Irish Steelin tarvitsee lisätä tuottavuuttaan vain yksi prosentti vuodessa, jotta se kykenee tuottamaan 361 000 tonnia vuonna 2000.

86 Kantajan esittämistä arvioista ei kolmanneksi voida osoittaa, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen tuotannon ja myynnin kasvua ja niiden vaikutusta markkinoihin koskevissa johtopäätöksissään. Billettien osalta kantajan esittämät ennusteet, joiden mukaan Irish Steel keskittyisi korkealaatuisten billettien markkinoihin ja aiheuttaisi hintojen laskun, ovat pelkkiä sanomalehtiartikkelista tehtyihin päätelmiin perustuvia oletuksia. Kuten kantaja itse on kannekirjelmässä myöntänyt, "kun ei ole ilmoitettu, mitä laatua olevia billettejä Irish Steel aikoo valmistaa, siitä aiheutuvaa kilpailun vääristymistä on mahdotonta määritellä".

87 Teräspalkkien osalta kantaja on perustanut laskelmansa lukuihin, jotka eivät ole vertailukelpoisia, ja päätynyt siten liian suuriin lopputuloksiin. Jos vertailukohdaksi nimittäin valitaan Länsi-Euroopan myyntien keskiarvo viitenä riidanalaista päätöstä edeltäneenä vuonna (263 000 tonnia, ks. kannekirjelmän 5.36 kohta) eikä vuoden 1994 myyntilukuja, jotka olivat poikkeuksellisen alhaiset (238 000 tonnia), myynnin ennustettu kasvu aikavälillä 1995—2000 on 57 000 tonnia, eikä 82 000 tonnia kuten kantaja väittää. Ottaen huomioon, että Euroopan markkinoiden kokonaiskulutus vuonna 1994 oli (Cockerill-kertomukseen sisältyvien tietojen mukaan) 5 460 000 tonnia suuria teräspalkkeja ja 2 457 000 tonnia pieniä teräspalkkeja, myynnin sallittu lisäys on vastaavasti 1,04 ja 2,31 prosenttia. Jos niin ikään otetaan huomioon suurten teräspalkkien kysyntä vuonna 1994 eli 5 460 000 tonnia sekä Irish Steelin sallitut myynnit kaudella 1999—2000 eli 320 000 tonnia, Irish Steelin markkinaosuus on 5,8 prosenttia eli yksi prosenttiyksikkö enemmän kuin sen keskimääräinen 4,8 prosentin markkinaosuus vuosina 1990—1995.

88 Lopuksi on todettava, että riidanalaisella päätöksellä hyväksytyn tuen vaikutus kilpailuun on 0,15 prosenttia ((90 000—30 000): 40 000 000, ks. edellä

74 kohta) seosteräksestä valmistettujen billettien markkinoilla ja 1 prosentti teräspalkkien markkinoilla. Vaikkeivät vaikutukseltaan vähäiset tuet jää 4 artiklan c alakohdan kiellon ulkopuolelle, on syytä huomauttaa, että riidanalainen päätös on tehty perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella, jossa komissiolle annetaan oikeus hyväksyä perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellisia tukia. Tässä tapauksessa komissio on perustellusti katsonut, että kysymyksessä oleva tuki ei vaikutustensa vähäpätöisyyden vuoksi voi aiheuttaa sellaista kilpailun vääristymistä, jota ei voitaisi hyväksyä.

89 Asiassa ei siten ole osoitettu, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että riidanalaisella päätöksellä hyväksytty tuki ei aiheuta yhteisen edun vastaista kilpailun vääristymistä.

b) Väite, jonka mukaan asetetut ehdot ovat riittämättömiä kilpailun vääristymisen estämiseksi

Asianosaisten ja muiden osapuolten väitteet ja niiden perustelut

90 Kantaja katsoo, että komission riidanalaisessa päätöksessä asettamat ehdot ovat selvästikin soveltumattomia aiottuun tarkoitukseensa. Länsi-Euroopan myyntien kokonaismäärän rajoitukset eivät ensinnäkään ole kantajan mielestä riittävä vastaehto, koska asetetusta rajoituksesta seuraa, että Irish Steel voi kuitenkin lisätä myyntiään 12 prosentilla 20 prosentin sijasta. Vastaehdon on kuitenkin määritelmänsä mukaan merkittävä tuensaajayritykselle taloudellista rasitetta — tähänastisen käytännön mukaan tuotantokapasiteetin vähennys vastaavassa suhteessa — jotta sillä kompensoidaan myönnetty tuki eikä pelkästään vähennetä voittoja, kuten tässä tapauksessa.

91 Irish Steelille asetettu ehto, jonka mukaan se ei saa laajentaa profiilivalikoimaansa ja sen on rajoitettava kolmen suurimman teräspalkkityyppinsä tuotanto Euroopan unionin markkinoilla 35 000 tonniin vuodessa, ei kantajan mukaan

toisekseen voi korjata vahinkoa, jonka tälle yhtiölle myönnetty tuki on omiaan aiheuttamaan muille tuottajille. Varsinkin British Steelin osalta komissio on kantajan mukaan virheellisesti katsonut, että sen Sheltonin tehdas olisi suojassa Irish Steelin myynnin vaikutuksilta. Tämä valssaamo tuottaa tosin profiileja, jotka ovat yleensä suurempia kuin Irish Steelin valmistamat profiilit. Irish Steelin myynti vaikuttaisi kuitenkin Scunthorpen kahteen valssaamoon, joissa British Steel tuottaa keskikokoisia profiileja, ja koska Sheltonin valssaamosta aiheutuu enemmän kustannuksia sen ja sulan laminaattiteräksen lähteen välisen etäisyyden vuoksi, investoinnit Sheltonin tehtaaseen hidastuisivat voimakkaasti. Tämän valssaamon tulevaisuus olisi siten epävarma. Tästä seuraa, ettei esitetyllä toimenpiteellä käytännössä päästäisi tavoiteltuun lopputulokseen.

92 Komissio katsoo, että kantajan laskelma Irish Steelin myyntien lisääntymisestä on virheellinen, koska se perustuu yhtiön kahdentoista jäsenvaltion muodostamassa Euroopassa toteutuneiden myyntien vertaamiseen Länsi-Euroopan tuleviin myynteihin.

93 Lisäksi Sheltonin valssaamosta esitetyt arvioinnit perustuvat komission mielestä virheelliseen olettamaan, jonka mukaan komission toimenpiteen tarkoituksena olisi suojata erityisesti tätä valssaamoa, kun rajoitusta tosiasiassa sovelletaan yhteismarkkinoilla ja sen on tarkoitus vaikuttaa yhteisön kaikkien tuottajien eduksi. Nimenomaan kantaja tuottaa komission mukaan kuitenkin noin 2 miljoonaa tonnia teräspalkkeja vuodessa, ja Irish Steelin kaikkein suurimpien teräspalkkien myynti Yhdistyneessä kuningaskunnassa on tällä vuosikymmenellä lähes olematon. Vaikka Irish Steelin näiden teräspalkkien myynti (165 tonnia kaudella 1993—1994) saavuttaisi yhtä suuren osuuden Ison-Britannian markkinoista kuin tämän yrityksen kaikilla tuotteilla on kyseisillä markkinoilla, siis lähes 25 prosenttia, British Steel joutuisi silti kilpailutilanteeseen vain 8 000 tonnin osalta.

94 Ispat katsoo ensiksi, että tukien vastaehtojen tarkoitus on varmistaa, ettei kilpailu vääristy yhteisen edun kannalta haitallisessa määrin. Ispatin mukaan tämä on ainoa ehto, jota komission on noudatettava käyttäessään perustamissopimuksen 95 artiklaan perustuvia toimivaltuuksiaan. Valtiontuen myöntäminen 95 artiklan nojalla ei sen vuoksi edellytä yksilöllisiä vastatoimia, niin kuin kantaja väittää.

Jos lisäksi verrataan eräissä 95 artiklan perusteella tehdyissä aikaisemmissa päätöksissä, varsinkin vuoden 1994 päätöksissä (ks. edellä 4 kohta) asetettuja ehtoja, riidanalaisessa päätöksessä asetetut vastaehdot ovat Ispatin mukaan samantapaisia. Riidanalaiseen päätökseen sisältyy kaiken lisäksi uudenlainen rajoitus, nimittäin kielto valmistaa viiden vuoden aikana uusia tuotteita tai suurempia kokoja.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

95 Kantajan esittämät perustelut keskittyvät olennaisilta osiltaan kannanottoon, jonka mukaan riidanalainen päätös on suhteellisuusperiaatteen vastainen toisaalta siksi, ettei siinä edellytetä tuotantokapasiteetin vähennyksiä, toisaalta siksi, että asetetut vastaehdot eivät riitä minimoimaan tuen haitallista vaikutusta kilpailuun.

96 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä, muun muassa edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio annetussa tuomiossa, on aina korostettu terästeollisuudelle myönnettävien tukien ja tältä teollisuudenalalta rakenteiden uudistamiseksi edellytettävien pyrkimysten välillä vallitsevaa kiinteää yhteyttä (30 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi useaan kertaan korostanut, että nämä pyrkimykset rakenteiden uudistamiseksi edellyttävät erityisesti tukea saavien yritysten tuotantokapasiteetin vähentämistä. Sitä vastoin tekijät, jotka vaikuttavat myönnettäväksi aiottujen tukien tarkkaan määrään, eivät koostu pelkästään poistettavan tuotantokapasiteetin tonnimäärästä, vaan ne sisältävät myös muita yhteisön alueelta toiselle vaihtelevia tekijöitä, kuten rakenneuudistusponnistelut, terästeollisuuden kriisin aiheuttamat alueelliset ja sosiaaliset ongelmat, tekninen kehitys ja yritysten sopeutuminen markkinoiden vaatimuksiin (em. asia Saksa v. komissio, tuomion 31 ja 34 kohta sekä asia British Steel, tuomion 135 kohta).

97 Yhteisön oikeudessa ei sitä paitsi ole sääntöä tai yleisperiaatetta, joka velvoittaisi komission asettamaan kapasiteetin vähennykset etukäteisehdoksi EHTY:ssä myönnettäville valtion tuille. Komission ainoa velvollisuus tässä yhteydessä on

asettaa sellaiset vastaehdot, että ne rajoittavat tukien kilpailunvastaisia vaikutuksia ja siten ehkäisevät kilpailun sellaiset vääristymät, joita ei voida hyväksyä. Sellaisen säännön hyväksyminen merkitsisi komissiolle perustamissopimuksen 95 artiklassa ennakoimattomien tilanteiden ratkaisemiseksi kunkin tapauksen erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla myönnetyn harkintavallan rajoittamista. Lisäksi tämä sääntö pakottaisi komission kieltämään tuen myöntämisen riippumatta tuesta yhteismarkkinoille aiheutuvista kielteisistä seurauksista, mikäli niin kuin tässä tapauksessa tuotantokapasiteetin vähentäminen ei ole mahdollista muuten kuin sulkemalla yritys. Tapauksissa, joissa komissio on katsonut, ettei kapasiteetin vähentäminen ole mahdollista taikka tavoitteisiin parhaiten soveltuva ratkaisu, se voi aina asettaa muunlaisia vastaehtoja, kuten tuotannon ja myynnin rajoituksia, jos niillä on mahdollista rajoittaa tuen vaikutusta kilpailuun. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo katsonut, komission harkintavallan käytön tuomioistuinvalvonta ei voi perustua pelkästään taloudellisiin arviointiperusteisiin. Komissiolla on oikeus ottaa huomioon hyvin erilaisia poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia näkökohtia käyttäessään perustamissopimuksen 95 artiklan mukaista harkintavaltaansa (asia British Steel, tuomion 136 kohta).

98 Komissio on riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa asettanut Irish Steelille useita velvoitteita:

"1. Tuensaajayritys ei saa lisätä olemassa olevaa sulan teräksen tuotantokykyään 500 000 tonnista vuodessa eikä olemassa olevaa 343 000 tonnin vuotuista kuumavalssauskapasiteettiaan viimeisteltyjen tuotteiden osalta enempää kuin tuottavuuden paranemisen verran ainakaan viiteen vuoteen suunnitelman mukaisen viimeisen maksun päivämäärästä laskettuna.

2. Tuensaajayritys ei saa laajentaa nykyistä viimeisteltyjen tuotteiden valikoimaansa ensimmäisen viiden vuoden kuluessa yli sen, minkä se on ilmoittanut komissiolle marraskuussa 1995, eikä tuottaa mainittuna ajanjaksona suurempia palkkeja kuin sen valikoimassa nykyisin on. Nykyisestä palkkivalikoimastaan se rajoittaa suurimpien U-palkkiensa (imperial), HE-palkkien (metric) ja IPE-palkkien yhteisön markkinoille suuntautuvan tuotantonsa yhteensä 35 000 tonniin vuodessa mainittuna ajanjaksona.

3. Tuensaajayritys ei saa ylittää seuraavia tuotantomääriä tilivuotta kohden:

(tuhatta tonnia)

	1995/1996	1996/1997	1997/1998	1998/1999	1999/2000
Kuumavalssatut valmiit tuotteet	320	335	350	356	361
Billetit	30	50	70	80	90

4. Tuensaajayritys ei saa ylittää Euroopassa (yhteisö, Sveitsi ja Norja) seuraavia myyntilukuja tilivuotta kohden:

(tuhatta tonnia)

1995/1996	1996/1997	1997/1998	1998/1999	1999/2000
298	302	312	320	320

[— —] "

99 Näistä Irish Steelille määrätyistä tuotannon ja myynnin rajoituksista on todettava, että ne on saatu punnitsemalla ja tasapainottamalla useita tekijöitä, nimittäin terästeollisuuden erityistilannetta ja varsinkin ylikapasiteettia (riidan-

alaisen päätöksen I perustelukappale), Irish Steelin asemaa relevanteilla markkinoilla (11.10.1995 päivätyn tiedonannon 4.3 kohta), Ispat Internationalin kykyä tehdä tuensaajayrityksestä jälleen kannattava (riidanalaisen päätöksen III perustelukappale) ja tiettyjen vastaehtojen välttämättömyyttä, jotta tukina myönnettyjen etuisuuksien vaikutusta markkinoihin voitaisiin rajoittaa ja samalla kuitenkin sallittaisiin yrityksen lisäävän tuottavuuttaan (V perustelukappale). Kantaja ei ole osoittanut, että tuotannon ja myyntien enimmäismäärien vahvistaminen tukien hyväksymisen vastaehtona olisi ilmeisen epäasianmukaista tai väärin mitoitettua.

100 Kuten kantaja itse korostaa, tuotannon ylikapasiteetin vaivaamilla markkinoilla myönnettävän tuen kilpailunvastaisten vaikutusten rajoittamiseksi on tärkeää rajoittaa tuotteiden tulemista markkinoille. Riidanalaisessa päätöksessä tuensaajayritykselle onkin määrätty tuotannon ja myynnin rajoituksia (ks. edellä 98 kohta). Irish Steelin on tosin sallittu lisäävän myyntiään yli 8 prosenttia aikaisempiin tuloksiinsa verrattuna. Nämä rajat on kuitenkin vahvistettu niiden tuottavuuden lisäysten perusteella, jotka yrityksen on saavutettava ollakseen kannattava. Ottaen huomioon Irish Steelin vähäiset markkinaosuudet verrattuna suuriin terästuottajiin kuten kantajaan, 2,31 prosentin kasvu (ks. edellä 87 kohta) suhteessa 2 457 000 tonnin kokonaiskulutukseen vaikuttaa vähäpätöiseltä vääristymältä, joka on välttämätön tuensaajayrityksen tervehdyttämiseksi. Sitäkään, että komission päättämät muut vastaehdot, varsinkaan ehto Irish Steelin tuottaman kolmen suurimman teräspalkkimallin tuotannon rajoittamisesta, eivät kykenisi suojaamaan Sheltonin valssaamoa, ei voitaisi pitää riittävänä osoituksena siitä, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen, koska näiden toimenpiteiden tarkoitus on suojata yhteisön kaikkia tuottajia eikä yhtä tuottajaa erikseen.

101 Väite, jonka mukaan komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen määrätessään kilpailun vääristymisen estämisen kannalta riittämättömiä vastaehtoja, on sen vuoksi hylättävä.

Tuen välttämättömyys

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

102 Kantaja arvostelee komissiota ensimmäiseksi siitä, että se on tuen välttämättömyyttä arvioidessaan ottanut huomioon asiaan vaikuttamattomia seikkoja.

103 Kantajan mukaan komissio on tässä tapauksessa ottanut huomioon EY:n perustamissopimukseen liittyviä seikkoja ja perustanut päätöksensä suurelta osin neuvoston lausuntoon, jonka mukaan ongelmat jäsenvaltioissa, joissa on vain yksi terästeollisuusyritys, kuuluvat EHTY:n perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden piiriin (neuvoston päätelmät sen 8.11.1994 pidetyssä kokouksessa). Komissio nimittäin toteaa 11.10.1995 päivätyn tiedonannon 2.1 kohdassa, että Irlanti sai "myöntää alueellisia valtion tukia unionisopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan perusteella". Koska EHTY:n perustamissopimuksen ja EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 3 kohdan a alakohta) tavoitteet ovat erilaiset, näillä seikoilla ei kantajan mukaan ole merkitystä arvioitaessa tuen välttämättömyyttä (ks. asia C-128/92, Banks, tuomio 13.4.1994, Kok. 1994, s. I-1209). Perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan tavoite ei sitä paitsi vastaa mitään EHTY:n perustamissopimuksen tavoitteista, koska perustamissopimuksen mukaan komissio ei voi koskaan suosia tiettyjen alueiden kehitystä ottamatta huomioon vaikutuksia muihin alueisiin. Kantajan mukaan neuvostolla ei missään tapauksessa ole toimivaltaa muuttaa perustamissopimuksen määräyksiä sen kokouksissa tehtävillä ilmoituksilla.

104 Kantaja vetoaa toiseksi siihen, ettei 11.10.1995 päivätyssä tiedonannossa selitetä syitä, joiden vuoksi Irish Steelille myönnetyt tuet olisivat välttämättömiä perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden toteuttamiseksi. Edellä tarkastellussa tilanteessa, jossa tuotannossa on ylikapasiteettia ja kysyntä vähenee, riidanalainen päätös, jolla Irish Steelin sallitaan lisäävän tuotantokykyään ja jolla hyväksytään sille myönnettävät tuet, ei edistä perustamissopi-

muksen 2 ja 3 artiklan mukaisten tavoitteiden toteuttamista, minkä lisäksi se entisestään heikentää terästeollisuusalan tilannetta kokonaisuudessaan.

105 Komissio katsoo, että toimielinten asiana on laajan harkintavaltansa mukaisesti määritellä ja täsmentää perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklan määräyksiä siten, että ne tehdään käytännössä tehokkaiksi säädöksillä, joita toimielimet antavat perustamissopimuksen soveltamiseksi. Komission mukaan on siten sovellettava yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa 154/78, 205/78, 206/78, 226/78, 227/78, 228/78, 263/78, 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 ja 85/79, Valsabbia ym. vastaan komissio, 18.3.1980 antamassa tuomiossa (Kok. 1980. s. 907, 54 ja 55 kohta) määrittelemää oikeuskäytäntöä. Komissio ei missään tapauksessa ole nojautunut EY:n perustamissopimukseen riidanalaista päätöstä tehdessään.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

106 Perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa kielletään pääsääntöisesti valtion myöntämät tuet Euroopan hiili- ja teräsyhteisössä siltä osin kuin ne voivat vaarantaa perustamissopimuksessa määriteltyjen yhteisön olennaisten tavoitteiden toteuttamisen, erityisesti vapaan kilpailun järjestelmän vakiinnuttamisen.

107 Tällainen kielto ei kuitenkaan merkitse sitä, että kaikkia EHTY:n alaan kuuluvia valtion tukia olisi pidettävä yhteensopimattomina perustamissopimuksen tavoitteiden kanssa. Perustamissopimuksen 2—4 artiklassa määriteltyjen perustamissopimuksen tavoitteiden valossa tulkittuna 4 artiklan c alakohdalla ei ole tarkoitus estää sellaisten valtion tukien myöntämistä, joiden avulla voidaan toteuttaa perustamissopimuksen tavoitteita. Siinä jätetään yhteisön toimielimille mahdollisuus arvioida yhteensopivuutta perustamissopimuksen kanssa ja tarpeen vaatiessa hyväksyä tällaisten tukien myöntäminen perustamissopimuksen soveltamisalalla. Tämän näkemyksen vahvistaa asiassa 30/59, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg vastaan korkea viranomainen, 23.2.1961 annettu tuomio (Kok. 1961, s. 1, 43; Kok. Ep. I, s. 69) ja asiassa British Steel annettu

tuomio (41 kohta), joissa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että samalla tavoin kuin vain komissio tai sen nimenomaisesti tähän valtuuttama taho voi myöntää tietyt perustamissopimuksen 55 artiklan 2 kohdassa ja 58 artiklan 2 kohdassa hyväksytyt muut kuin valtiontuet hiili- tai terästuottajille, niin myös 4 artiklan c alakohtaa on tulkittava niin, että siinä myönnetään yhteisön toimielimille yksinomainen toimivalta tukien osalta yhteisössä.

108 Perustamissopimuksen rakenne huomioon ottaen sen 4 artiklan c alakohdassa ei siten estetä komissiota poikkeuksellisesti hyväksymästä ennakoimattomien tilanteiden ratkaisemiseksi 95 artiklan ensimmäiseen ja toiseen kohtaan tukeutuen sellaisia jäsenvaltioiden suunnittelemia tukia, jotka sopivat yhteen perustamissopimuksen tavoitteiden kanssa (ks. em. asia Alankomaat v. korkea viranomainen ja asia British Steel, tuomion 42 kohta).

109 Toisin kuin EY:n perustamissopimuksessa, EHTY:n perustamissopimuksessa ei myönnetä komissiolle tai neuvostolle mitään erityistä toimivaltaa hyväksyä valtiontukia, joten komissiolla on 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella mahdollisuus ryhtyä kaikkiin perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömiin toimenpiteisiin ja siten oikeus käynnistää menettely, jossa se hyväksyy näiden tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättöminä pitämänsä tuet (ks. erityisesti asia EISA, tuomion 61—64 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö). Päinvastoin kuin kantaja katsoo, tuki ei ole perustamissopimuksessa kielletty valtion tuki, mikäli sitä pidetään välttämättömänä teräksen yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta.

110 Välttämättömyyttä koskeva edellytys täyttyy erityisesti silloin, kun asianomainen toimiala on joutunut poikkeukselliseen kriisitilanteeseen. Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio antamassaan tuomiossa (30 kohta) korostanut "tiivistä yhteyttä, jonka on perustamissopimusta sovellettaessa vallittava terästeollisuusyrityksille kriisitilan aikana myönnettävien tukien ja tältä teollisuudenalalta edellytettävien rakenneuudistuspyrkimysten välillä". Komissiolla on tässä yhteydessä vapaa harkintavalta, kun se arvioi rakenteiden uudistamisen yhteydessä myönnettäviksi aiottujen tukien yhteensopivuutta perustamissopimuksen perusperiaatteiden kanssa (asia EISA, tuomion 77 ja 78 kohta).

111 Laillisuusvalvonnan on tällöin rajoituttava sen tutkimiseen, onko komissio ylittänyt harkintavaltansa rajat vääristelemällä tosiseikkoja, tekemällä tosiseikkoja koskevan ilmeisen arviointivirheen, käyttämällä harkintavaltaansa väärin tai rikkomalla menettelysääntöjä (ks. erityisesti asia C-225/91, Matra v. komissio, tuomio 15.6.1993, Kok. 1993, s. I-3203, 25 kohta).

112 Riidanalaisen päätöksen IV perustelukappaleesta ilmenee, että päätöksen tarkoituksena on "luoda Irlannin terästeollisuudelle luja ja taloudellisesti kannattava rakenne". Sen vuoksi on tutkittava ensiksi, onko tällainen tarkoitus ristiriidassa perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklan mukaisten tavoitteiden kanssa, ja toiseksi, onko riidanalainen päätös ollut välttämätön näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

113 On syytä muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti komission tehtäviin kuuluu perustamissopimuksessa vahvistetut erilaiset tavoitteet huomioon ottaen varmistaa näiden erilaisten tavoitteiden pysyvä yhteensovittaminen ja että komission on tässä tarkoituksessa käytettävä harkintavaltaansa siten, että yhteinen etu toteutuu (ks. asia 9/56, Meroni v. korkea viranomainen, tuomio 13.6.1958, Kok. 1958, s. 9 ja 43; Kok. Ep. I, s. 21; asia 8/57, Groupement des hauts fourneaux et aciéries belges v. korkea viranomainen, tuomio 21.6.1958, Kok. 1958, s. 223 ja 242 ja yhdistetyt asiat 351/85 ja 360/85, Fabrique de fer de Charleroi et Dillinger Hüttenwerke v. komissio, tuomio 29.9.1987, Kok. 1987, s. 3639, 15 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on erityisesti edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Valsabbia ym. vastaan komissio antamassaan tuomiossa (54 kohta) täsmentänyt, että jos komissio toteaa erillisinä tarkasteltujen tavoitteiden välillä ristiriitaisuuksia, sen on asetettava etusijalle se 3 artiklan sisältämistä tavoitteista, joka vaikuttaa pakottavimmalta niiden tosiseikkojen ja taloudellisten olosuhteiden nojalla, joiden perusteella se tekee päätöksensä.

114 Arvioitaessa, edistääkö tuensaajayrityksen tervehdyttäminen perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamista, on todettava, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asioissa EISA, British Steel ja Wirtschaftsvereinigung antamissaan tuomioissa täsmentänyt, että yrityksen yksityistämisellä sen elinkelpoisuuden varmistamiseksi ja työpaikkojen kohtuullisella vähentämisellä toteutetaan perustamissopimuksen mukaisia tavoitteita ottaen huomioon terästeollisuusalan herkkyys ja se, että kriisin jatkuminen tai jopa syventyminen olisi voinut aiheuttaa asianomaisten jäsenvaltioiden taloudessa äärimmäisen vakavia

ja pysyviä vaikeuksia. Ei ole kiistetty, että nyt kysymyksessä olevan tuen tarkoitus on helpottaa tukea saavan julkisen yrityksen yksityistämistä, olemassa olevien tuotantolaitosten rakenneuudistusta sekä työpaikkojen vähentämistä hyväksyttävässä määrin (ks. riidanalaisen päätöksen II perustelukappale). Sitä paitsi ei ole myöskään kiistetty, että terästeollisuusala on olennaisen tärkeä useissa jäsenvaltioissa, koska terästeollisuuslaitokset on sijoitettu alueille, joille on ominaista alityöllisyys, ja koska kysymyksessä ovat merkittävät taloudelliset intressit. Mahdollisista sulkemispäätöksistä tai työpaikkojen vähentämistä koskevista päätöksistä olisi näissä olosuhteissa voinut ilman viranomaisen tukitoimenpiteitä aiheutua erittäin vakavia yleiseen järjestykseen liittyviä vaikeuksia, koska erityisesti työttömyysongelma olisi syventynyt ja uhannut näin synnyttää hyvin vakavan taloudellisen ja sosiaalisen kriisitilanteen (asia British Steel, tuomion 107 kohta). Se, että Irish Steel on Irlannin ainoa terästeollisuusyritys, vahvistaa ilman muuta niitä vaikutuksia, jotka sen mahdollinen sulkeminen olisi voinut aiheuttaa jäsenvaltion taloudelle ja työllisyystilanteelle.

115 Tästä syystä riidanalaisella päätöksellä pyritään perustamissopimuksen 2 artiklan toisessa kohdassa edellytetyin tavoin kiistattomasti turvaamaan "jatkuva työllisyys", koska sillä pyritään ratkaisemaan tällaiset vaikeudet Irish Steelin tervehdyttämisellä. Lisäksi sillä tavoitellaan 3 artiklan mukaisia päämääriä, joiden mukaan on huolehdittava muun muassa "sellaisten edellytysten ylläpitämisestä, jotka kannustavat yrityksiä kehittämään ja parantamaan tuotantomahdollisuuksiaan" (d alakohta) ja edistettävä "tuotannon tasaista laajentamista, nykyaikaistamista ja laadun parantamista siten, että vältetään kilpailevia teollisuudenaloja vastaan tarkoitettuja kaikkia suojatoimenpiteitä" (g alakohta) (ks. vastaavasti asia British Steel, tuomion 108 kohta).

116 Tästä seuraa, että riidanalaisessa päätöksessä on yhteensovitettu perustamissopimuksen erillisiä tavoitteita yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan turvaamiseksi.

117 Toiseksi on tarkistettava, onko riidanalainen päätös ollut tarpeen näiden tavoitteiden toteuttamiseksi. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio antamansa tuomion 30 kohdassa, komissio ei voi "missään tapauksessa hyväksyä sellaisten valtiontukien

myöntämistä, jotka eivät ole välttämättömiä perustamissopimuksessa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja joilla aiheutetaan kilpailun vääristymistä yhteisillä teräsmarkkinoilla" (asia British Steel, tuomion 110 kohta).

118 Aluksi on syytä todeta, että yhteisöjen tuomioistuin on valtion tukia koskevissa asioissa säännönmukaisesti todennut, että "komissiolla on harkintavaltaa, jonka käyttäminen edellyttää monitahoisten taloudellisten ja sosiaalisten arvioiden tekemistä yhteisön tasolla" (asia 730/79, Philip Morris v. komissio, tuomio 17.9.1980, Kok. 1980, s. 2671, 24 kohta; em. asia Matra v. komissio; yhdistetyt asiat T-244/93 ja T-486/93, TWD v. komissio, tuomio 13.9.1995, Kok. 1995, s. II-2265, 82 kohta ja em. asia British Steel, tuomion 112 kohta).

119 Sekä riidanalaisesta päätöksestä (ks. sen III perustelukappale) että 11.10.1995 päivätystä tiedonannosta ilmenee, että komissio on nähnyt Irish Steelin yksityistämiseen liittyvän rakenneuudistussuunnitelman olevan ainoa ratkaisu, jolla yhtiö saadaan uudelleen kannattavaksi mahdollisimman vähäisin yhteiskunnallisin ja taloudellisin haitoin (ks. varsinkin tiedonannon 5 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Yhtiön myynti kansainvälisellä tasolla toimivalle yksityiselle sijoittajalle, jolla on laaja kokemus terästeollisuusalalta, samoin kuin tämän kyky tervehdyttää kannattamattomia terästeollisuusyrityksiä ovat muiden ohella olleet niitä asioiden painotukseen vaikuttavia tekijöitä, joiden perusteella komissio on tehnyt riidanalaisen päätöksen. Riippumattomat asiantuntijat, jotka ovat katsoneet Ispat Internationalin esittämien investointien mahdollistavan välttämättömät tuottavuuden lisäykset ja kustannusten alennukset, ovat lisäksi vahvistaneet Irish Steelin yksityistämiseen liittyvän rakenneuudistussuunnitelman toteuttamiskelpoisuuden (ks. erityisesti 11.10.1995 päivätyn tiedonannon 7.15—7.18 ja 13.1 kohta).

120 Väitteestä, jonka mukaan komissio olisi ottanut tuen välttämättömyyden arvioinnissa huomioon asiaan vaikuttamattomia seikkoja, on todettava, että EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohtaan kohdistuvan viittauksen tarkoituksena on pelkästään selittää Irish Steelin asiaan liittyviä erityispiirteitä. Kun jäsenvaltiossa on vain yksi pienikokoinen yritys ja kun se sijaitsee taloudellisesti epäedullisessa asemassa olevalla alueella, komissiolla on oikeus ottaa nämä seikat huomioon arvioidessaan tuen välttämättömyyttä. Irish Steelin

sijaintialueen vaikea taloudellinen asema on joka tapauksessa ollut vain yksi komission muiden muassa huomioon ottamista seikoista.

121 Kantaja ei siten ole osoittanut yhtään konkreettista seikkaa, josta voitaisiin päätellä komission tehneen ilmeisen virheen arvioidessaan tuen välttämättömyyttä tuensaajayrityksen tervehdyttämiseksi.

Syrjintäkiellon periaatteen loukkaaminen

Asianosaisten ja muiden osapuolten väitteet ja niiden perustelut

122 Kantaja katsoo, että riidanalainen päätös loukkaa syrjintäkiellon periaatetta, koska siinä suositaan julkista yritystä yksityisten yritysten vahingoksi. Kantajan mukaan Irish Steel on saanut kysymyksessä olevat tuet pelkästään sen vuoksi, että se on valtion määräysvallassa oleva yritys. Kuitenkin syrjintäkiellon periaate edellyttää, ettei samanlaisia tapauksia käsitellä eri tavalla eikä erilaisia tapauksia samalla tavalla, ellei sellainen menettely perustu objektiivisiin syihin. Kun jäsenvaltiot auttavat vain julkisia yrityksiä, komissio ei kantajan mukaan saa hyväksyä tukia, joiden myöntäminen voisi aiheuttaa ilmeistä syrjintää julkisen ja yksityisen sektorin välillä. Komission tehtävänä sen arvioidessa valtiontukia koskevia ohjelmia on nimittäin erityisesti valvoa, ovatko nämä ohjelmat syrjiviä (ks. tältä osin asia 304/85, Falck v. komissio, tuomio 24.2.1987, Kok. 1987, s. 871, 27 kohta).

123 Kantajan mukaan riidanalaisessa päätöksessä on hyväksytty tukien myöntäminen yritykselle, joka on laiminlyönyt ryhtyä perusteelliseen rakenneuudistukseen, kilpailijoiden ja varsinkin kantajan kustannuksella, jotka ovat siihen jo ryhtyneet.

Riidanalaisessa päätöksessä on kantajan mukaan lopuksi toinenkin syrjivä piirre, koska siinä sallitaan Irish Steelin lisäävän tuotantoaan nykyistä kapasiteettiaan suuremmaksi, kun aikaisemmin muut yritykset oli pakotettu vähentämään kapasiteettiaan voidakseen saada tukia. Tässä tapauksessa mikään objektiivinen peruste ei oikeuta tätä eroa.

124 Komissio katsoo, että kantaja on väärässä verratessaan omaa tilannettaan ja niiden muiden yritysten, jotka eivät ole saaneet tukia vuoden 1985 jälkeen ja jotka ovat kuitenkin joutuneet toteuttamaan rakenneuudistuksia, tilannetta Irish Steelin tilanteeseen. Kantaja on nimittäin saanut vuosina 1980—1985 tukia, joiden ansiosta se on voitu yksityistää sekä sen rakenne tervehdyttää ja saattaa taloudellisesti elinkelpoiseksi. Komissio lisää Ispatin tukemana, että syrjintäkiellon periaatteeseen, sellaisena kuin se on ilmaistu edellä mainitussa asiassa Falck vastaan komissio annetussa tuomiossa, ei voida vedota nyt käsiteltävässä asiassa. Lisäksi perustelu, jonka mukaan riidanalainen päätös olisi syrjivä, koska siinä sallitaan Irish Steelin lisäävän tuotantokapasiteettiaan, on virheellinen edellä jo esitetyistä syistä.

125 Irlanti huomauttaa, että kaikki hyväksytyt tuet liittyvät Irish Steelin yksityistämiseen ja että valtion osallisuus tähän yhtiöön on siten lakannut. Väitettä, jonka mukaan tuki olisi julkisen yrityksen hyväksi tapahtuvaa syrjintää, ei sen vuoksi voida hyväksyä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

126 Tältä osin on todettava, että perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan mukaan "toimenpiteet ja menettelyt, jotka syrjivät tuottajia", ovat teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomia ja sen vuoksi kiellettyjä yhteisössä.

127 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan syrjintää tapahtuu silloin kun toisiinsa verrattavissa olevissa tilanteissa menetellään eri tavoin ja kun tietyt toimijat asetetaan näin epäedullisempaan asemaan kuin toiset, vaikka tällaista erilaista menettelytapaa ei voida perustella riittävillä objektiivisilla eroavuuksilla (ks. asia 250/83, Finsider v. komissio, tuomio 15.1.1985, Kok. 1985, s. 131, 8 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on todennut erityisesti terästeollisuuden tukien osalta, että jos hyväksymispäätöksellä annetaan "joko erilaisia etuja samassa tilanteessa oleville terästeollisuusyrityksille tai samanlaisia etuja täysin erilaisissa tilanteissa oleville terästeollisuusyrityksille" (em. asia Saksa v. komissio, tuomion 36 kohta ja asia British Steel, tuomion 142 kohta), tämä ei ole yhdenvertaista kohtelua ja on siis syrjintää.

128 Tukien alalla on kysymystä julkisen ja yksityisen alan syrjinnästä tutkittu EHTY:n perustamissopimukseen liittyen edellä mainitussa asiassa Falck vastaan komissio. Korostettuaan, että vastuu tuen myöntämisestä kuuluu ensi sijassa kyseiselle hallitukselle, yhteisöjen tuomioistuin tarkensi komission asemaa seuraavasti: "On totta, että — — vaikka kaikilla tukitoimilla voidaan suosia yhtä yritystä toiseen nähden, komissio ei voi kuitenkaan hyväksyä tukia, joiden myöntämisellä saatettaisiin selvästi syrjiä julkista tai yksityistä alaa. Tällaisessa tapauksessa kyseisten tukien myöntämisellä aiheutettaisiin nimittäin kilpailun vääristymistä yhteisen edun vastaisella tavalla." (Asia British Steel, tuomion 143 kohta.)

129 Kuten komissio katsoo, edellä mainitussa asiassa Falck vastaan komissio annettuun tuomioon voidaan kuitenkin vedota vain tilanteissa, joissa jäsenvaltio on tuen mahdollisiin saajiin kuuluvien yritysten välisessä valinnassa suosinut julkisia yrityksiä. Tässä tapauksessa Irish Steel on ainoa Irlannissa sijaitseva terästeollisuusyritys. Tuen hyväksymisen yhteydessä ei myöskään ole ilmennyt mitään, mistä voitaisiin päätellä, että se seikka, että kyseinen yritys on julkinen yritys, olisi vaikuttanut asiaan ratkaisevalla tavalla. Sen vuoksi riidanalainen päätös ei ole voinut aiheuttaa kantajan väittämällä tavalla ilmeistä syrjintää julkisen sektorin ja yksityisen sektorin välillä. Yhteismarkkinoille soveltuviksi todetut tuet ovat joka tapauksessa Irlannin valtion myöntämiä tukia Irish Steelin yksityistämiseksi (ks. edellä 11 kohta).

130 Siltä osin kuin riidanalaisen päätöksen on väitetty olevan ristiriidassa perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla aikaisemmin tehtyjen päätösten kanssa, koska Irish Steeliä ei ole velvoitettu vähentämään tuotantokapasiteettiaan, on ensimmäiseksi todettava, että tässä tapauksessa kysymyksessä olevan tuen määrä ei ole verrattavissa niiden tukien määrään, joista on kysymys päätöksissä 94/256/EHTY, 94/257/EHTY, 94/258/EHTY, 94/259/EHTY, 94/260/EHTY ja 94/261/EHTY. Komissio toteaa 11.10.1995 päivätyn tiedotteen 14.1 kohdassa, että jos se olisi soveltanut samaa periaatetta kuin noissa päätöksissä eli määrännyt kapasiteettia vähennettäväksi 750 000 tonnilla myönnetyn tuen määrän kutakin miljardia kohden, Irish Steel olisi velvoitettu vähentämään tuotantokapasiteettiaan 28 000 tonnilla. Tätä ei voida verrata edellä mainituissa päätöksissä tarkoitettujen tukien saajille asetettuihin kapasiteetin vähentämisvelvoitteisiin, jotka vastasivat huomattavasti suurempia myönnettyjä tukia. Lisäksi on otettava huomioon asiayhteys, johon riidanalainen päätös liittyy. Tässä päätöksessä yhteismarkkinoille soveltuvaksi todettu taloudellinen tuki nimittäin vastaa pyrkimystä saattaa Irlannin terästeollisuus rakenteiltaan terveeksi ja taloudellisesti elinkelpoiseksi. Toisaalta komissio on neuvoston edellä mainitun 25.2.1993 päivätyn julistuksen mukaisesti ottanut huomioon erityisongelmat Irlannissa, jossa on vain yksi yritys, joka lisäksi on pieni (riidanalaisen päätöksen IV perustelukappale). Lopuksi, kuten komissio on riidanalaisessa päätöksessä todennut, yrityksen kapasiteetin vähentäminen ei ollut teknisesti mahdollista sulkematta yritystä, koska Irish Steelillä on vain yksi valssaamo (V perustelukappale). Ne erityisolosuhteet, joissa tuet on riidanalaisella päätöksellä hyväksytty, ovat sen vuoksi peruste jättää asettamatta vaatimus kapasiteetin alentamisesta. Irish Steelille määrätyt myyntien enimmäismäärät ja muut riidanalaiseen päätökseen sisältyvät velvoitteet ovat joka tapauksessa vastaehtoja, jollaisia ei ole aikaisemmin käytetty.

131 Väitteestä, jonka mukaan kiistanalaisen tuen hyväksyminen on syrjintää siksi, että se tulee sellaisen yrityksen hyväksi, joka ei ole aikaisemmin ryhtynyt perusteelliseen rakenneuudistukseen, ja niiden kilpailevien yritysten vahingoksi, jotka ovat näin tehneet, on todettava, että kantaja, joka on saanut rakenteidensa uudistamisen ja yksityistämisensä mahdollistaneita tukia, ei ole osoittanut, millä tavoin riidanalainen päätös merkitsisi Irish Steelin kohtelemista erityisen edullisesti.

132 Kantajan väitteet, joiden mukaan riidanalainen päätös on tehty syrjintäkiellon periaatetta loukaten, on sen vuoksi hylättävä.

Etukäteen ilmoittamatta jätettyjen tukien lainvastainen hyväksyminen takautuvasti

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

133 Kantaja katsoo, että Irlannin valtio on vuosina 1990—1994 myöntänyt Irish Steelille useita tukia sekä lainojen ja ennakkomaksujen takauksina että valtion lainoina. Kantajan mukaan kyseisiä tukia ei kuitenkaan ole ilmoitettu komissiolle tukisäännöstön 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti (ks. edellä 7 kohta).

134 Näitä tukia, joita rasittaa muotosäännösten rikkomisesta johtuva lainvastaisuus, ei voida tehdä jälkikäteen laillisiksi komission hyväksymispäätöksellä. Kantajan mukaan tämä on todettu yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ja Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, 21.11.1991 antamassa tuomiossa (Kok. 1991, s. I-5505, jäljempänä FNCE-tuomio, 16 kohta).

135 Vaikkei perustamissopimuksen 95 artiklaan sisälly mitään nimenomaisia menettelytapaa koskevia määräyksiä, joissa jäsenvaltioita kiellettäisiin myöntämästä tukia ennen komission hyväksynnän saamista niille, kantajan mukaan tämä kielto johtuu implisiittisesti siitä, että tukia koskevat määräykset ovat EHTY:n perustamissopimuksessa tiukemmat kuin EY:n perustamissopimuksessa. Viidennen säännöstön 6 artiklan 2 kohdassa määrätty ilmoitusvelvollisuus on kantajan mukaan joka tapauksessa voimassa nyt käsiteltävässä tapauksessa.

136 Komissio toteaa ensiksi, että vain osa tuista on myönnetty ilman niiden ilmoittamista ja hyväksymistä etukäteen. Komissio katsoo sitten, ettei ilmoitusmenettelyn noudattamatta jättämisellä EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan (josta on muutettuna tullut EY 88 artiklan 3 kohta) eikä myöskään viidennen säännöstön 6 artiklan, jossa samalla tavoin määrätään ennakkoil-

moitusvelvollisuus ja kielletään etumaksut, mukaisessa tapauksessa ole vaikutusta siihen, soveltuuko tuki yhteismarkkinoille aineellisoikeudellisesti. Lopuksi komissio kiistää kantajan FNCE-tuomiosta esittämän tulkinnan.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

137 EHTY:n perustamissopimuksella toteutetussa valtiontukiin sovellettavassa järjestelmässä komissiolla on tietyin edellytyksin ja perustamissopimuksen 95 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen oikeus hyväksyä myönnettäväksi tukia, jotka ovat välttämättömiä yhteisön teräsmarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta. Näin ollen 4 artiklan c alakohdan mukainen kielto ei ole ehdoton eikä poikkeukseton.

138 Tämän tukien hyväksymisjärjestelmän sisäinen johdonmukaisuus edellyttää yksittäispäätösten yhteydessä ensiksi, että jäsenvaltio pyytää komissiota ryhtymään perustamissopimuksen 95 artiklassa määrättyyn menettelyyn, ja toiseksi, että tuen välttämättömyys tutkitaan perustamissopimuksen tavoitteiden toteutumisen kannalta. Näin ollen EHTY:n perustamissopimuksella käyttöönotettu järjestelmä, aivan kuten EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 88 artikla) mukainen järjestelmäkin, muodostuu kahdesta erillisestä vaiheesta: ensimmäinen vaihe on välineellinen, ja sen mukaan jäsenvaltioilla on velvollisuus ilmoittaa komissiolle kaikki aikomansa tuet eikä niitä saa maksaa, ennen kuin komissio on ne hyväksynyt (mikä johtuu suoraan 4 artiklan c alakohdasta); toinen vaihe on aineellisoikeudellinen, ja siinä tutkitaan tuen välttämättömyys perustamissopimuksen eräiden tavoitteiden toteuttamisen kannalta. Tukisäännöstön 6 artiklassa sitä paitsi määrätään täysin tähän verrattavan ilmoitus- ja tutkimismenettelyn soveltamisesta niihin tukiin, jotka on tällä säännöstöllä vapautettu 4 artiklan c alakohdan kiellosta.

139 Oikeudenkäyntiaineistosta ilmenee, että asiassa kysymyksessä oleva 1,217 miljoonan IEP:n suuruinen tuki, joka vastaa kahdelle yhteensä 12 miljoonan IEP:n lainalle annettua valtiontakausta (ks. edellä 7 kohta), on myönnetty ilmoitta-

matta siitä komissiolle etukäteen (ks. erityisesti tiedonannon 95/C 9 kohta). Sen vuoksi on vielä tutkittava, merkitseekö riidanalainen päätös ennakkoilmoituksen puuttuminen huomioon ottaen kantajan väittämin tavoin sitä, että tämä tuki on lainvastaisella tavalla hyväksytty takautuvasti.

140 On todettava, että yhteisöjen tuomioistuin on EY:n perustamissopimuksen osalta katsonut, ettei EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden laiminlyönti vapauta komissiota tutkimasta tuen soveltuvuutta EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 87 artikla) kannalta ja ettei komissio voi todeta tukea lainvastaiseksi tutkimatta sitä, onko tuki yhteismarkkinoille soveltuva vai ei (ks. vastaavasti FNCE-tuomion 13 kohta).

141 Ottaen huomioon, että perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa määrätty kielto on pelkästään pääsääntö ja että komissiolla on toimivalta hyväksyä yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta välttämättömiksi katsotut valtiontuet, myös ennakkoilmoitus on merkitykseltään välineellinen verrattuna tuen soveltuvuudesta ja varsinkin sen välttämättömyydestä perustamissopimuksen eräiden tavoitteiden toteuttamisen kannalta tehtyyn lopulliseen päätökseen. Tällaisen ilmoituksen puuttuminen ei riitä vapauttamaan saati estämään komissiota ryhtymästä toimenpiteisiin 95 artiklan perusteella ja mahdollisesti toteamasta tukia yhteismarkkinoille soveltuviksi. Tässä tapauksessa komissio on katsonut, että Irish Steelin rakenneuudistusta varten myönnetyt tuet, muun muassa kiistanalainen tuki, olivat välttämättömiä yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta ja ettei niistä aiheutunut kilpailun vääristymistä tavalla, jota ei voitaisi hyväksyä. Ilmoituksen puuttuminen ei sen vuoksi voi vaikuttaa riidanalaisen päätöksen laillisuuteen kokonaisuutena tarkastellen eikä myöskään siltä osin kuin päätös koskee etukäteen ilmoittamatta jätettyä tukea.

142 Tämä komission kannanotto ei sitä paitsi estä yksityisiä oikeussubjekteja, joiden asemaan tuen maksaminen etukäteen vaikuttaa, nostamasta kansallisissa tuomioistuimissa kanteita, joissa vaaditaan lainvastaisten tukien täytäntöönpanotoimien kumoamista tai mahdollisesti syntyneiden vahinkojen korvaamista, siinäkään tapauksessa, että tuki jälkeenpäin todetaan yhteismarkkinoille soveltuvaksi. Yhteisöjen tuomioistuin on nimittäin jo todennut, että perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa määrätyllä valtiontukien kiellolla on välitön oikeusvaikutus (yhdistetyt asiat 7/54 ja 9/54, Groupement des industries sidé-

rurgiques luxembourgeoises v. korkea viranomainen, tuomio 23.4.1956, Kok. 1956, s. 53 ja 91). Kuten komissio sitä paitsi on perustellusti todennut, yhteisöjen tuomioistuin on FNCE-tuomiossa osoittanut, että EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdalla on välitön oikeusvaikutus ja että kansallisilla tuomioistuimilla on velvollisuus ryhtyä sen mukaisiin tarpeellisiin toimenpiteisiin rikotun oikeustilan palauttamiseksi ja tarvittaessa valtiontuen laittomasta myöntämisestä aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi yksityisille asianosaisille. Se, että EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdalla on välitön oikeusvaikutus, ei kuitenkaan välttämättä vaikuta tuen aineellisoikeudelliseen tutkimiseen eikä toisaalta merkitse sitä, että komission päätös tuen soveltuvuudesta olisi lainvastainen (13 ja 14 kohta).

143 Väitteet, jotka perustuvat etukäteen ilmoittamatta jätettyjen tukien lainvastaiseen hyväksymiseen takautuvasti, ovat sen vuoksi perusteettomia.

144 Edellä esitetystä seuraa, että perustamissopimuksen tai sen soveltamista koskevien oikeussääntöjen rikkomista koskeva kanneperuste on hylättävä.

3. *Olennaisten menettelymääräysten rikkomista koskeva kanneperuste*

145 Kantaja vetoaa tässä kanneperusteessa perustelujen riittämättömyyteen, kontradiktorisen menettelyn käynnistämisen laiminlyöntiin ja komitean puoltavan lausunnon hankkimisvelvollisuuden laiminlyöntiin.

Perustelujen riittämättömyys

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

146 Kantaja arvostelee komissiota siitä, ettei se ole riittävästi perustellut riidanalaista päätöstä. Tämä päätös, joka on tehty perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla, on poikkeuksellinen, minkä lisäksi komissio on siinä kantajan mielestä perusteettomasti poikennut aikaisemmasta ratkaisukäytännöstään. Tältä osin kantaja viittaa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 73/74, Groupement des fabricants de papier peints de Belgique ym. vastaan komissio, 26.11.1975 antamaan tuomioon (Kok. 1975, s. 1491, 31 kohta; Kok. Ep. II, s. 535). Lisäksi komissio on kantajan mukaan jättänyt perustelematta riittävästi sen, että yli 31 miljoonan IEP:n suuruiset tuet on hyväksytty, vaikka komissio oli 11.10.1995 päivätyssä tiedonannossa pitänyt tätä ehdottoman välttämättömän summan ylärajana.

147 Komissio katsoo, että riidanalainen päätös on riittävästi perusteltu.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

148 Perustamissopimuksen 5 artiklan toisen kohdan neljännessä luetelmakohdassa määrätään, että yhteisö "julkistaa toimiensa perusteet". Perustamissopimuksen 15 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että "komission päätökset, suositukset ja lausunnot perustellaan, ja niissä viitataan niihin lausuntoihin, jotka on hankittava". Näistä määräyksistä sekä perustamissopimuksen yleisistä periaatteista ilmenee, että komissiolla on perusteluvelvollisuus sen tehdessä yleispäätöksiä tai yksittäispäätöksiä riippumatta tarkoitusta varten valitusta oikeusperustasta.

149 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluissa on otettava huomioon kyseisen toimenpiteen laatu ja niistä on selkeästi ja yksiselitteisesti käytävä ilmi

yhteisön toimielimen toimenpiteen perustelut siten, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että yhteisöjen tuomioistuimet voivat valvoa toimenpiteen laillisuutta. Perusteluissa ei kuitenkaan tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia. Perusteluja arvioitaessa on otettava huomioon päätöksen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (asia C-56/93, Belgia v. komissio, tuomio 29.2.1996, Kok. 1996, s. I-723 ja asia T-266/94, Skibsværftsforeningen ym. v. komissio, tuomio 22.10.1996, Kok. 1996, s. II-1399, 230 kohta). Lisäksi toimenpiteen perusteluja on arvioitava ottaen huomioon muun muassa "se intressi, joka toimenpiteen kohteena olevilla tai EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuilla muilla oikeushenkilöillä voi olla selitysten saamiseen" (yhdistetyt asiat 172/83 ja 226/83, Hoogovens Groep v. komissio, tuomio 19.9.1985, Kok. 1985, s. 2831, 24 kohta ja asia British Steel, tuomion 160 kohta). Lopuksi, jos päätös on huomattavasti pidemmälle menevä kuin sitä edeltävät päätökset, komission on perusteltava päätös yksityiskohtaisemmin (em. asia Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique ym. v. komissio, 31 kohta).

150 Ensinnäkin riidanalaisen päätöksen V perustelukappaleesta ilmenee, ettei komissio ole tässä tapauksessa pyrkinyt vähentämään kapasiteettia, koska se ei ollut "teknisesti mahdollista — — sulkematta tehdasta, koska Irish Steelillä on vain yksi kuumavalssaamo", ja koska tällainen ratkaisu olisi myös ollut vastoin pyrkimystä "luoda Irlannin terästeollisuudelle luja ja taloudellisesti kannattava rakenne" (IV perustelukappale). Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo 130 kohdassa katsonut, että ne erityisolosuhteet, joissa tuet on hyväksytty, ovat peruste jättää asettamatta vaatimus kapasiteetin alentamisesta. Koska nämä olosuhteet on selostettu riidanalaisessa päätöksessä, kantajalla ei ole aihetta väittää, ettei komissio olisi perustellut päätöstä yksityiskohtaisesti.

151 Toiseksi on todettava perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklassa määrätyistä tavoitteista, joita komissio on pyrkinyt riidanalaisessa päätöksessä toteuttamaan, että päätöksen IV perustelukappaleessa selostetaan myös syyt, joiden vuoksi Irlannin esittämän rahoitustuen taloudellinen ja sosiaalinen vaikutus täyttää näissä artikloissa määrätyt tavoitteet tuen liittyessä riippumattomien asiantuntijoiden analyysissä toteuttamiskelpoiseksi arvioituun Irish Steelin rakenneuudistusohjelmaan.

152 Kolmanneksi on todettava lisätuesta, johon kantaja viittaa, että riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että se on neuvoston edellyttämien tuotanto- ja myyntirajoitusten vastaehto (II perustelukappaleessa).

153 Lisäksi tämä väite on erittäin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sitäkin perusteettomampi, koska ei ole kiistetty, että kantaja on tiiviisti osallistunut riidanalaisen päätöksen valmisteluun komiteaan kuuluvan edustajansa Evansin välityksellä ja koska tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joiden vuoksi komissio on päätynyt arvioimaan tuet yhteismarkkinoille soveltuviksi ja jättämään vaatimatta kapasiteetin vähentämistä niiden vastaehtona, olivat kantajan tiedossa (ks. erityisesti asia 13/72, Alankomaat v. komissio, tuomio 11.1.1973, Kok. 1973, s. 27, 12 kohta ja asia British Steel, tuomion 168 kohta).

154 Näin ollen väite perustelujen riittämättömyydestä on todettava aiheettomaksi.

Kontradiktorisen menettelyn käynnistämisen laiminlyönti

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

155 Kantaja katsoo, että komissio on EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan (josta on muutettuna tullut EY 88 artiklan 2 kohta) ja viidennen säännöstön 6 artiklan 4 kohdan mukaan velvollinen ilmoittamaan ulkopuolisille, joiden etua asia koskee, hyväksymistä koskevasta hakemuksesta, jotta nämä voisivat esittää huomautuksensa. Tässä tapauksessa komissio on julkistanut *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* Irlannin hallituksen alkuperäisen suunnitelman (tiedonanto 95/C), muttei toista rakenneuudistussuunnitelmaa. Kantajan mukaan komissio ei siten ole ottanut huomioon kantajan oikeutta tulla kuulluksi ja toimittaa kohtuullisessa määräajassa huomautuksensa tutkittavana olevasta suunnitelmasta.

156 Komissio kiistää nämä väitteet ja toteaa erityisesti, että 95 artiklassa kantajalle myönnetään laajemmat menettelylliset oikeudet kuin mitä tukisäännöstön 6 artiklan 4 kohdasta johtuu. Kantajalla on nimittäin ollut pitempi määräaika huomautustensa esittämiseen, ja se on voinut esittää ne joko suoraan tai komitean välityksellä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

157 Riidanalainen päätös on tehty perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella. Tässä määräyksessä edellytetään neuvoston puoltavaa lausuntoa ja komitean kuulemista. Määräyksessä ei vahvisteta kuulluksi tulemisen oikeutta päätösten adressaateille eikä niille, joiden etua asia koskee. Tukisäännöstön 6 artiklan 4 kohdassa tällainen oikeus puolestaan perustetaan, koska siinä sanotaan, että "jos komissio, pyydettyään asianosaisilta lausunnot, toteaa, että jokin tuki ei ole tämän päätöksen määräysten mukainen, se ilmoittaa päätöksestään asianomaiselle jäsenvaltiolle". Tämä määräys sisältyi kaikkiin viidettä säännöstöä edeltäneisiin tukisäännöstöihin (ks. tältä osin terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevista yhteisön säännöistä 1 päivänä helmikuuta 1980 tehty komission päätös 257/80/EHTY, EYVL L 29, s. 5).

158 Kantaja katsoo, että komissio on loukannut puolustautumisoikeuksia, koska sen olisi ilman EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan nimenomaista määräystäkin pitänyt käynnistää sen suhteen viidennen tukisäännöstön 6 artiklan mallin mukainen kontradiktorinen menettely. Kantaja pyrkii myös rinnastamaan EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohtaan ja johtamaan yleisen periaatteen, jonka mukaan komissio olisi velvollinen kytkemään menettelyyn kaikki, joiden etua asia koskee, aina kun komission arvioitavana on valtiontuen yhteensopivuus perustamissopimuksen kanssa.

159 Ilman, että olisi tarpeen tutkia, onko yhteisön oikeudessa olemassa yleistä periaatetta, jonka mukaan niillä, joiden etua asia koskee, on oikeus tulla kuulluiksi

valtiontukia koskevassa päätöksentekomenettelyssä, on syytä korostaa, että kantajalla on riidanalaisen päätöksen tekomenettelyssä joka tapauksessa ollut tilaisuus esittää näkemyksensä komiteassa. Perustamissopimuksen 18 artiklan mukaan komitea nimittäin koostuu tuottajien, työntekijöiden, käyttäjien ja kaupan edustajista. Ei ole kiistetty, että British Steel oli siinä edustettuna tuottajana. Irish Steelille myönnettävien tukien hyväksymistä käsiteltiin esimerkiksi tämän komitean 324. kokouksessa 24.11.1995, ja kantajan edustajalla on ollut tilaisuus ilmaista mielipiteensä komission ehdottamista toimenpiteistä (ks. vastaavasti asia British Steel, tuomion 176 kohta).

160 Tiedonannon 95/C julkaiseminen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ei ole ainakaan voinut johtaa kantajaa harhaan neuvoston käsiteltäväksi saatetun ehdotuksen suhteen, josta komiteaa on kuultu. Ennen tämän tiedonannon julkaisemista 28.10.1995 kantajalla nimittäin oli osallistuttuaan komitean 25.10.1995 pidettyyn kokoukseen mahdollisuus tietää, että Irlannin viranomaiset olivat peruuttaneet ensimmäisen rakenneuudistussuunnitelman ja esittäneet toisen muutetun suunnitelman.

161 Tästä seuraa, että kantajalla on ollut tilaisuus esittää perustamissopimuksen 95 artiklaan perustuvan menettelyn mukaisesti mielipiteensä riidanalaisen päätöksen tekemisestä. Näin ollen kontradiktorisen menettelyn käynnistämisvelvollisuuden laiminlyöntiä koskeva kanneperuste on hylättävä.

Komitean kuulemista koskevan velvoitteen rikkominen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

162 Kantaja arvostelee komissiota siitä, ettei se ole saanut lopullisesti hyväksytyille tuille komitean suostumusta. Alun perin ehdotettua tuen määrää ja sen ehtoja,

joita hyväksyminen koski, on nimittäin muutettu komitean 25.10.1995 pidetyn kokouksen ja neuvoston 22.12.1995 päättämän lopullisen hyväksymisen välillä. Kantaja vetoaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, joka koskee Euroopan parlamentin kuulemista EY 308 artiklan (aiempi 235 artikla) nojalla tehtävien päätösten yhteydessä (ks. asia C-65/90, parlamentti v. neuvosto, tuomio 16.7.1992, Kok. 1992, s. I-4593), ja katsoo, että komiteaa oli kuultava uudelleen sen vuoksi, että riidanalaisen päätöksen asiasisältö poikkesi esitetystä päätösehdotuksesta kahdessa suhteessa: tuen määrä oli kasvanut 22 prosentilla ja toiseksi myynnin rajoituksia oli tuntuvasti muutettu. Komitealla ei kantajan mukaan ollut kuitenkaan missään vaiheessa tilaisuutta ottaa kantaa näistä lisätuista mahdollisesti aiheutuvaan kilpailun vääristymiseen eikä siihen, voidaanko tällainen vääristyminen estää uusilla ehdoilla.

163 Komissio katsoo, että kantajan esittämän perustelun lähtökohtana on oletus, jonka mukaan tuki aiheuttaa kilpailun vääristämistä, mikä on jo osoitettu virheelliseksi. Uudelleen kuulemisen velvoitetta ei puolestaan ole olemassa kantajan esittämän oikeuskäytännön valossa.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

164 Komissio on tässä asiassa kuullut komiteaa perustamissopimuksen 95 artiklan mukaisesti 25.10.1995 pidetyssä kokouksessa. Tämän kuulemisen perustana on ollut 11.10.1995 päivätyn tiedonannon teksti. Lopullinen päätös tukien hyväksymisestä on kuitenkin hyväksytty eräin muutoksin neuvoston kokouksessa 22.12.1995, ilman että komiteaa olisi kuultu uudelleen näistä muutoksista.

165 Kantajan tältä osin esittämää perustelua, jonka mukaan Euroopan parlamentin pakollisen kuulemisen ja perustamissopimuksen 95 artiklassa määrätyn komitean pakollisen kuulemisen välillä olisi yhtäläisyyttä, ei voida hyväksyä. Parla-

mentin todellinen osallistuminen yhteisön lainsäädäntömenettelyyn perustamissopimuksessa määrättyjen menettelyjen mukaisesti on olennainen osa perustamissopimuksessa tavoiteltua toimielinten välistä tasapainoa (ks. erityisesti asia C-392/95, parlamentti v. neuvosto, tuomio 10.6.1997, Kok. 1997, s. I-3213, 14 kohta). Tässä asiassa on sitä vastoin kysymys teknisluonteisen elimen osallistumisesta yhteisöjen toimielinten päätöksentekomenettelyyn. Tästä seuraa, ettei EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklassa määrättyyn lausuntoon liity samoja muotovaatimuksia kuin EY:n perustamissopimuksen 235 artiklassa edellytettyyn Euroopan parlamentin kuulemiseen.

166 On joka tapauksessa tutkittava, oliko uudelleen kuulemiseen tässä tapauksessa velvollisuutta 95 artiklan rakenteen ja varsinkin artiklassa määrätyn kuulemisen tavoitteiden vuoksi.

167 Perustamissopimuksen 18 ja 19 artiklasta (komitean kokoonpano ja tehtävät) ja 95 artiklasta niitä keskenään verrattaessa johtuu, että tämän elimen kuulemisen tarkoitus on ensiksikin antaa kaikille asianomaisille ammattilaisille tilaisuus ilmaista mielipiteensä komission tekemistä ehdotuksista ja toiseksi mahdollistaa se, että neuvosto tekee päätöksensä kaikkiin etutahoihin ulotetun keskustelun perusteella.

168 Tästä seuraa, että kuulemisen tehokas vaikutus on täydellisesti toteutunut silloin, kun toisaalta komitealla on ollut tilaisuus ilmaista kaikista kysymyksistä mielipiteensä tietoisena kaikista tutkittavana olevan asian ymmärtämiseksi tarpeellisista seikoista ja toisaalta neuvosto on tutustunut tähän mielipiteeseen siten, että se voi ottaa sen lopullista päätöstä tehdessään huomioon. Oikeudenkäyntiaineistosta ilmenee, että komitealla on ollut tilaisuus ilmaista mielipiteensä tiedonannon 95/C perusteella, johon sisältyivät kaikki tarvittavat seikat. Tuen hyväksymisen ehtojen ankaroittaminen komission ehdotukseen verrattuna komitean eräiden jäsenten ilmaistua eriävän mielipiteensä ei osoita pelkästään sitä, että neuvosto oli täysin tietoinen komitean mielipiteestä, vaan myös sen, että se on ottanut mielipiteen huomioon riidanalaista päätöstä tehdessään. Tukien

määrän korottaminen puolestaan on rakenneuudistussuunnitelman toteuttamiskelpoisuuden varmistamiseksi välttämätön vastatoimi asetettujen ehtojen ankaroittamisesta aiheutuneille tulojen menetyksille.

169 Se, ettei komiteaa ole kuultu uudelleen riidanalaisen päätöksen lopullisesta sisällöstä, ei sen vuoksi ole vaarantanut kuulemisen tarkoituksen tehokasta toteutumista siten kuin perustamissopimuksen 95 artiklasta ilmenee.

170 Väite komitean pakollisen kuulemisen laiminlyönnistä on siten perusteeton.

171 Olennaisten menettelymääräysten rikkomista koskeva kanneperuste on sen vuoksi hylättävä.

172 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

173 Kantaja katsoo, että komission tekemä väite kanteen tutkimisenedellytysten puuttumisesta on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla tarpeeton ja haitantekoa. Sen vuoksi kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut riippumatta siitä, miten kanne kokonaisuudessaan ratkaistaan.

174 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komission esittämä väite oli aiheellinen kanteen nostamisen ajankohtana. Kysymystä siitä, voiko kumoamiskanteen nostamisoikeuden vanhentumisaika asianosaiseen nähden alkaa kulua jo julkistamista aikaisempana päivänä, ei nimittäin vielä ollut ratkaistu yhteisön oikeuskäytännössä. Kyseenalaistaessaan kanteen tutkimisen edellytykset komissio ei myöskään ole arvostellut kantajaa siitä, ettei se tuntenut riidanalaista päätöstä ennen sen julkistamista, mihin komissio olisi myötävaikuttanut kieltäytymällä antamasta sille tietoa päätöksestä. Komissio on perustanut tämän väitteen siihen, että kantajalla oli riittävä tieto päätöksestä jo kauan ennen sen julkistamista. Tiedon antamatta jättäminen riidanalaisesta päätöksestä on tosin hyvän hallinnon periaatteiden vastaista, mutta se ei tässä tapauksessa ole mitenkään liittynyt komission väitteeseen. Näin ollen komissio ei tämän väitteen tehdessään ole aiheuttanut kantajalle kuluja tarpeettomasti tai haitantekona.

175 Kantajan työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdan toiseen alakohtaan perustuvaa vaatimusta ei siten voida hyväksyä.

176 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Edellä esitetystä ilmenee, että kantaja on hävinnyt kanteensa, jossa se vaati riidanalaisten päätösten kumoamista. Koska komissio ja sitä tukeva väliintulija Ispat ovat sitä vaatineet, kantaja on velvoitettava korvaamaan näiden oikeudenkäyntikulut.

177 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Tästä seuraa, että väliintulijana esiintyneen Irlannin on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

178 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä, että jos väliintulijana esiintyy muu kuin jäsenvaltio tai toimielin, sen on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan. Tässä tapauksessa on syytä määrätä, että väliintulijana kantajan vaatimuksia tukeakseen esiintyneen Hoogovensin on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan vastaajan sekä asiassa väliintulijana esiintyneen Irish Ispat Ltd:n oikeudenkäyntikulut.

3) **Asiassa väliintulijoina esiintyneet Irlanti ja Hoogovens Staal BV vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Moura Ramos García-Valdecasas Tiili

Lindh Mengozzi

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä heinäkuuta 1999.

H. Jung R. M. Moura Ramos

kirjaaja laajennetun neljännen jaoston puheenjohtaja